

Številka: 018-156/2023-10

Datum: 31. 1. 2024

SKLEP

Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (v nadaljevanju: Državna revizijska komisija) je na podlagi 39. in 70. člena Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 43/2011 in spremembe; v nadaljevanju: ZPVPJN), v senatu Andraža Žvana, kot predsednika senata, ter Sama Červeka in Igorja Luzarja, kot članov senata, v postopku pravnega varstva pri oddaji javnega naročila »*Nakup potrošnega materiala za tiskanje za tiskalnike vseh blagovnih znamk, razen HP*« - sklopi 9, 10, 11, 12, 14, 15, 18, 19, 21 in 26, na podlagi zahtevkov za revizijo, ki sta ju vložili družbi EXTRA LUX, proizvodno in trgovsko podjetje d.o.o., Brnčičeva ulica 17b, Ljubljana (v nadaljevanju: prvi vlagatelj) in MLADINSKA KNJIGA TRGOVINA d.o.o., Slovenska cesta 29, Ljubljana, ki jo zastopa Odvetniška družba AZ ODVETNIKI o.p., d.o.o., Tivolska 50, Ljubljana (v nadaljevanju: drugi vlagatelj), zoper ravnanje naročnika Republika Slovenija, Ministrstvo za javno upravo, Tržaška cesta 19a, Ljubljana (v nadaljevanju: naročnik), dne 31. 1. 2024

odločila:

1. Obravnavanje zahtevkov za revizijo prvega in drugega vlagatelja se združi v en revizijski postopek.
2. Zahtevek za revizijo prvega vlagatelja se zavrne kot neutemeljen.
3. Zahtevku za revizijo drugega vlagatelja se ugotovi tako, da se razveljavi odločitev o oddaji javnega naročila v sklopu 21 - »*Dobava potrošnega materiala za tiskanje - Canon*«, kot izhaja iz dokumenta »*Odločitev o oddaji naročila*« št. 4301-2/2023-3130/230 z dne 13. 11. 2023.

V preostalem delu se zahtevek za revizijo drugega vlagatelja zavrne kot neutemeljen.

4. Zahteva prvega vlagatelja za povrnitev stroškov pravnega varstva se zavrne.
5. Naročnik je dolžan drugemu vlagatelju povrniti stroške pravnega varstva v višini 4.078,45 EUR v roku 15 dni od prejema tega sklepa, po izteku tega roka pa z zakonskimi zamudnimi obrestmi do plačila, pod izvršbo. Višja stroškovna zahteva drugega vlagatelja se zavrne.
6. Zahteva izbranega ponudnika za povrnitev stroškov pravnega varstva se zavrne.
7. Naročnikova zahteva za povrnitev stroškov se zavrne.

Obrazložitev:

Naročnik je obvestilo o javnem naročilu v postopku oddaje predmetnega javnega naročila objavil 21. 6. 2023 na Portalu javnih naročil, pod št. objave JN004015/2023, in 22. 6. 2023 v Dodatku k

Uradnemu listu Evropske unije, pod št. objave 2023/S 119-372037. 13. 11. 2023 je naročnik na Portalu javnih naročil objavil dokument »*Odločitev o oddaji naročila*« št. 4301-2/2023-3130/230, s katerim je predmetno javno naročilo v izpodbijanih sklopih (9, 10, 11, 12, 14, 15, 18, 19, 21 in 26) oddal v izvedbo ponudniku PAVLIN proizvodnja, trgovina, storitve d.o.o., Gerbičeva ulica 116, Ljubljana (v nadaljevanju: izbrani ponudnik). Iz obrazložitve je razvidno, da je izbrana ponudba dopustna in (po izvedeni elektronski dražbi) najugodnejša.

Zoper navedeno odločitev v sklopih 9, 10, 11, 12, 14, 15, 18 in 19 je prvi vlagatelj 24. 11. 2023 vložil zahtevek za revizijo, s katerim predlaga, naj se odločitev v izpodbijanih sklopih razveljavi ter se mu odda javno naročilo, zahteva pa tudi povrnitev stroškov pravnega varstva. Uvodoma navaja, da je naročnik kršil peti odstavek 35. člena Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS; št. 91/2015 s spremembami; v nadaljevanju: ZJN-3), saj mu zahtevane dokumentacije izbranega ponudnika ni posredoval v zakonsko določenem roku treh delovnih dni od prejema zahteve za vpogled, temveč šele peti dan (to je 21. 11. 2023) od prejema zahteve. Zato je imel manj časa za pregled ponudbene dokumentacije, s čimer mu je naročnik otežil zagotavljanje pravnega varstva. Poleg tega mu je naročnik naknadno (23. 11. 2023) posredoval še ISO certifikate, ki naj bi jih izbrani ponudnik predložil že v ponudbi, vendar prvi vlagatelj nima zagotovila, da so bili res del ponudbe izbranega ponudnika in jih je zato treba šteti za neobstoječe. Zatrjuje, da je ponudba izbranega ponudnika v vseh izpodbijanih sklopih nedopustna, v sklopu 19 pa je nedopustna tudi ponudba drugega vlagatelja, ki se je uvrstil na drugo mesto. Navaja, da je po pregledu ponudbene dokumentacije izbranega ponudnika, ki mu je bila posredovana 21. 11. 2023, ugotovil, da izbrani ponudnik za ponujen originalnemu enakovreden material za tiskanje ni predložil zahtevanih certifikatov ISO 14001 in ISO 45001. Citira naročnikove zahteve iz točk 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij ter povzema naročnikov odgovor, ki je bil na Portalu javnih naročil objavljen dne 6. 7. 2023 ob 14:58. Zatrjuje, da izbrani ponudnik ni predložil zahtevanih testnih poročil od akreditiranih institucij, saj se v ponudbi (v dokumentu »*Pojasnilo*« z dne 24. 7. 2023; v nadaljevanju: *Pojasnilo*) sklicuje na tretji odstavek 70. člen ZJN-3. Izbrani ponudnik v *Pojasnilu* navaja, da nima dostopa do zahtevanih dokumentov in jih ne more pridobiti v času od objave tega razpisa do poteka roka za oddajo ponudb, pri tem pa odgovornost za to ni na njegovi strani. Izbrani ponudnik je v zvezi s tem priložil dokazila, da se je obrnil na organizacije TÜV Rheiland LGA Products GmbH (v nadaljevanju: TÜV Rheiland), Lotrič certificiranje d.o.o. in RISE, ki naj bi vse potrdile, da v danem času ni mogel pridobiti zahtevanih dokazil oziroma testnih poročil ustreznosti ponujenih produktov z zahtevanimi standardi ISO/IEC 19752:2017 in ISO/TEC 19798:2017. Prvi vlagatelj navaja, da je naročnik izbranega ponudnika v tem delu kar dvakrat in zato nedopustno pozval na dopolnitev oziroma pojasnilo ponudbe, kljub temu pa izbrani ponudnik ni izkazal, da so izpolnjeni pogoji za uporabo izjeme iz tretjega odstavka 70. člena ZJN-3. Izbrani ponudnik se namreč ni obrnil na ustrezno akreditirane institucije, zato njihova pojasnila niso ustrezen dokaz, da dokazil ni mogel pridobiti pravočasno oziroma so vsa pojasnila v zvezi s tem brezpredmetna. Organizacije, ki jih je kontaktiral izbrani ponudnik, niso ustrezno akreditirane, poleg tega jih je izbrani ponudnik zaprosil za pojasnilo o testiranjih več 10 različnih tonerjev, čeprav bi jih lahko zaprosil, da opredelijo čas trajanja testiranja za posamičen toner, saj je tudi naročnik predmetno javno naročilo oblikoval na način, da vsak toner predstavlja ločen sklop. Če bi torej izbrani ponudnik zahteval testiranje posameznih tonerjev in ne vseh naenkrat, bi bilo vsaj za nekatere tonerje testiranje še mogoče izvesti v danem časovnem obdobju. Poleg tega iz razpisne dokumentacije za leto 2021 izhaja, da je naročnik tudi takrat postavil enake tehnične zahteve in zahteval tudi enake tonerje, zato bi izbrani ponudnik, kot strokovnjak na tem področju, lahko upravičeno pričakoval, da bodo zahteve enake. Navedeno pa pomeni, da izbrani ponudnik izigrava izjemo iz tretjega odstavka 70. člena ZJN-3 (prvi vlagatelj se v zvezi s tem sklicuje na odločitev Državne revizijske komisije št. 018-138/2021). Zatrjuje še, da izbrani ponudnik tudi ni ponudil blaga, katerega embalaža bi bila skladna z zahtevami iz Tehničnih specifikacij. Navaja, da je izbrani ponudnik v ponudbi predložil dokument »*ISO19752 Lotrič HQPLMS421 56F2X00 popravljen-a*«, ki se sicer nanaša na toner HQPLMS421 iz sklopa 10, vendar enako velja tudi za vse ostale

ponujene tonerje in njihovo embalažo, katerega del je tudi slikovno gradivo, iz katerega izhaja, da ne ponuja embalaže, ki bi izpolnjevala naročnikove zahteve. Iz slike embalaže je razvidno, da nima zahtevanih oznak - nima oznake »CE«, nima trikotnika s puščicami, niti zahtevanega opisa artikla. Na koncu še navaja, da enak očitek v zvezi z embalažo velja tudi za drugega vlagatelja, ki je v 19. sklopu ponudil razvijalno enoto.

Drugi vlagatelj je zahtevek za revizijo vložil zoper naročnikovo odločitev v sklopih 21 in 26 (dokument z dne 24. 11. 2023). Predlaga, naj se odločitev v izpodbijanih sklopih razveljavi in zahteva povrnitev stroškov pravnega varstva. Zatrjuje, da je ponudba izbranega ponudnika v obeh sklopih nedopustna. Povzema naročnikove zahteve iz točk 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij ter naročnikov odgovor z dne 6. 7. 2023 (ob 14:58) in zatrjuje, da izbrani ponudnik ni predložil testnih poročil, ki jih je izdelala neodvisna ustanova, saj je v ta namen predložil le Pojasnilo in lastno tehnično dokumentacijo. Naročnik je nato izbranega ponudnika pozval na predložitev testnih poročil, ki jih je izdala neodvisna ustanova, pooblaščen za izvajanje testnih poročil, izbrani ponudnik pa je pojasnil, da je predložil lastna testna poročila, kar dokazuje, da blago, ki ga ponuja, izpolnjuje tehnične zahteve. Naročnik bi zato moral ponudbo izbranega ponudnika izločiti, saj ni ravnal v skladu z naročnikovimi zahtevami iz Tehničnih specifikacij, poleg tega ni ravnal niti v skladu z naročnikovim pozivom. Drugi vlagatelj navaja, da izbrani ponudnik vsaj za artikla HQPFX10 v sklopu 21 in HQPKTK310 v sklopu 26 razpolaga s testnima poročiloma Keypoint Intelligence (prej BLI), kar izkazuje s priloženima certifikatoma BLI - Certificate of Reliability (maj 2016). Izbrani ponudnik tako ni ravnal v skladu s pozivom naročnika, saj zahtevani dokazili ima, vendar se je v okviru pojasnjevanja ponudbe tudi pri navedenih tonerjih skliceval na Pojasnilo, iz katerega izhaja, da v danem času zahtevanih dokazil ne more pridobiti. Naročnik je v nadaljevanju zopet kršil ZJN-3, saj je izbranega ponudnika v zvezi s tem ponovno pozval k predložitvi pojasnil, izbrani ponudnik pa se tudi tokrat ni pravilno odzval, saj podjetij TÜV Rheiland in Lotrič certificiranje d.o.o. ni povprašal o možnosti izvedbe testnih poročil za devet artiklov iz 21. sklopa in za štiri artikle iz 26. sklopa. Poleg tega je izbrani ponudnik v Pojasnilu le pavšalno navedel, da Keypoint Intelligence ne izdeluje testnih poročil glede kakovosti slike IQ in obstojnosti tiska, pri čemer v zvezi s tem na Portalu javnih naročil ni bilo postavljenega vprašanja. Izbrani ponudnik tudi ni izkazal, da je naslovil povpraševanje tudi na Keypoint Intelligence. Čeprav je drugi vlagatelj prepričan, da je potrebno naročnikovo odločitev v obeh sklopih razveljaviti že iz navedenih razlogov, še navaja, da izbrani ponudnik tudi sicer ni izkazal, da nima dostopa do poročil o preizkusih, da jih ne more pridobiti v ustreznih rokih in da ni odgovoren za nastalo situacijo. Izbrani ponudnik namreč v elektronskem sporočilu z dne 26. 6. 2023, naslovljenim na Lotrič certificiranje d.o.o. in TÜV Rheiland, med artikli, v zvezi s katerimi je povpraševal, ni navedel vseh artiklov iz izpodbijanih sklopov. Tega ni izkazal niti s Pojasnilom, saj so navedbe v njem pavšalne - za primeroma naveden toner (HPCF226X), ki sploh ni predmet ponudbe, namreč ni razvidno, koliko časa je potrebno za izdelavo zahtevanih dokumentov. Poleg tega primeroma naveden primer enega tonerja ne more biti podlaga za oceno o potrebnem času za izdelavo testnih poročil s strani neodvisnih institucij. Iz zapisa izbranega ponudnika tudi ne izhaja, da nima dostopa do zahtevanih dokazil. Nasprotno, iz navedb je mogoče razbrati, da je izbrani ponudnik takšna dokazila v preteklosti že pridobil in bi jih tako lahko pridobil tudi za ponujene tonerje. Izbrani ponudnik tudi ni izkazal, za katere tonerje iz sklopov 21 in 26 je ocenil, da bi za testiranje potreboval relativno nove tiskalnike, prav tako ni izkazal, kateri modeli so toliko stari, da niso več dobavljivi. Drugi vlagatelj še navaja, da če je izbrani ponudnik uspel izvesti lastna testiranja za artikle iz izpodbijanih sklopov že v letih od 2019 do 2023, ni razloga, da tonerjev ne bi mogel poslati v testiranje neodvisni ustanovi. Izbrani ponudnik namreč redno nastopa kot ponudnik v postopkih javnega naročanja, pri čemer že vrsto let prilaga pojasnila in lastna testna poročila (drugi vlagatelj opozarja na postopek oddaje javnega naročila, ki je bil na Portalu javnih naročil objavljen dne 6. 5. 2021, pod št. objave JN002865/2021 in na postopek, ki je bil objavljen dne 9. 2. 2023, pod št. objave JN000687/2023). Opisani pristop izbranega ponudnika ni ustrezen in pravočasen ter ni opravljen z dolžno skrbnostjo. Izbrani ponudnik namreč vedno znova

povprašuje institucije glede možnosti izdelave testov, vendar k temu nikoli ne pristopi. Zato je jasno, da zgolj navidezno povprašuje po njihovi izdelavi, čeprav ve, da jih ne namerava naročiti, in sicer zato, da lahko opraviči predložitev lastnih testnih poročil. Nenazadnje je izbrani ponudnik za artikle iz 21. in 26. sklopa testna poročila izvedel v letih od 2019 do 2023, kar pomeni, da z enakovrednimi artikli razpolaga že vrsto let. Če je izbrani ponudnik lahko teste opravil v tem času, bi jih lahko oziroma bi jih lahko vsaj poskusil opraviti tudi pri neodvisnih ustanovah. Zatrjuje še, da izbrani ponudnik tudi sicer ni predložil ustreznih lastnih testnih poročil, saj nima laboratorija, ki bi bil akreditiran po standardu ISO/IEC 17025. Navaja tudi, da testiranje tonerja HQPCEXV18 (sklop 21) ni bilo izvedeno na tiskalnikih s serijskimi števkami (21)THS07470, (21)TJW32185, (21)ZJW03037. Poleg tega predložena testna poročila ne izkazujejo ustreznosti z originalnim Canonovim tonerjem, saj ponujeni tonerji iz 21. sklopa niso bili testirani na Canonovih tiskalnikih. Naročnik je v točki III Tehničnih specifikacij namreč zahteval, da mora biti testiranje izvedeno na tiskalnikih originalnega tonerja. Navaja, da je poslal poizvedbo na HP, pri čemer je za originalne Canon tonerje zaprosil za potrdilo, da ne delujejo na tiskalnikih HP (drugi vlagatelj našteva tako tonerje, kakor tudi primere Canonovih naprav, na katera se nanaša navedena poizvedba). Iz prejetega pojasnila (ki ga prilaga) izhaja, da tonerji Canon niso združljivi/ne delujejo na tiskalnih napravah HP. Zatrjuje še, da predložena testna poročila iz 21. in 26. sklopa niso ustrezna tehnična dokumentacija proizvajalca, saj tudi ne izpolnjujejo ustreznega slikovnega prikaza. Predložena testna poročila tako ne izkazujejo, da ponujeni tonerji in kartuše ustrezajo standardu ISO/IEC 19752:2017 (tonerji za črno-bele stroje oz. naprave za tiskanje) oziroma ISO/IEC 19798:2017b (tonerji za barvne stroje oz. naprave za tiskanje) oziroma ISO/IEC 24711:2021 (kartuše) ali enakovrednim standardom. Prav tako predložena testna poročila ne izkazujejo, da ves ponujeni material ustreza originalu pa kakovosti slike IQ in obstojnosti tiska/slike.

Izbrani ponudnik se je z dokumentom z dne 4. 12. 2023 izjasnil o navedbah prvega vlagatelja (Izjasnitev izbranega ponudnika). Zatrjuje, da je do roka za oddajo ponudb predložil oba veljavna certifikata ISO 14001 in ISO 45001, zato so neutemeljene navedbe prvega vlagatelja o tem, da naj bi naročnik ISO certifikate pridobil šele po izdaji izpodbijane odločitve. Izbrani ponudnik še ugotavlja, da prvi vlagatelj v revizijskem predlogu tudi sicer ne predlaga, da želi dopolniti ali spremeniti zahtevek za revizijo z novimi kršitvami, dejstvi in dokazi, ki jih je pridobil pri vpogledu v dokumentacijo. Zatrjuje, da je ravnal v skladu z navodili naročnika iz razpisne dokumentacije in pojasnili, podanimi na Portalu javnih naročil, ter predložil točno takšna dokazila, kot jih je naročnik v smislu dokazovanja enakovrednosti materiala originalnemu zahteval v skladu s tretjim odstavkom 70. člena ZJN-3. Povzema določila tretjega odstavka 70. člena ZJN-3 ter prvega in drugega odstavka 44. člena Direktive 2014/24/EU ter navaja, da je naročnik upravičen od ponudnikov zahtevati dokazovanje zahtevanih značilnosti blaga in da so ponudniki v ponudbi dolžni izkazati izpolnjevanje zahtev, pri čemer pa niso omejeni na točno določena dokazna sredstva. Tudi v primeru, če naročnik zahteva dokazovanje zahtevanih značilnosti blaga s predložitvijo poročil o preizkusih ali potrdil, ki jih pripravijo oziroma izdajo organi za ugotavljanje skladnosti, mora upoštevati možnost dokazovanja z drugimi ustreznimi dokazili, ne glede na to, ali je takšno možnost predvidel v razpisni dokumentaciji. Ponudnik pa mora že v ponudbi izkazati obstoj okoliščin iz tretjega odstavka 70. člena ZJN-3, ki utemeljujejo sprejem drugih ustreznih dokazil. Povzema točki 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij ter 9. vprašanje in naročnikov odgovor nanj (ki sta bila objavljena na Portalu javnih naročil 6. 7. 2023 ob 14:58) ter navaja, da je naročnik v odgovoru zapisal, da se v Tehničnih specifikacijah zahteva, da je dokazilo predloženo s strani institucije za neodvisno testiranje, kar pomeni, da mora biti institucija akreditirana za izvajanje takšnih testov, da navedeno izhaja že iz primeroma navedenih institucij ter da ne zahteva, da je bil test narejen oziroma da je bilo izdano testno poročilo s strani ustanove, ki je bila akreditirana zgolj s strani Mednarodne organizacije za standardizacijo (ISO). Zatrjuje še, da so vsi testi oziroma testna poročila, ki jih je predložil v ponudbi, pripravljene s strani tistih institucij za neodvisno testiranje (Lotrič Certificiranje d.o.o. in TÜV Rheiland), ki jih je naročnik že v Tehničnih specifikacijah izrecno potrdil kot »instituciji za neodvisno testiranje« in ustreznost

katerih je potrdil tudi z odgovorom. Dokazila, ki jih je predložil, so tako predložena s strani institucij za neodvisno testiranje. Čeprav naročnik predložitve certifikatov ISO 17025, ki bi dokazovala, da sta Lotrič Certificiranje d.o.o. in TÜV Rheiland akreditirana, ni zahteval, izbrani ponudnik prilaga obe akreditaciji za neodvisno testiranje. Izbrani ponudnik ugotavlja, da se prvi vlagatelj zavzema za razlago, da bi morale biti institucije akreditirane za predvidena področja. Opozarja, da Lotrič Certificiranje d.o.o. izvaja samo testiranje črnih tonerjev po ISO 19752 ter da TÜV Rheiland in RISE nista akreditirani za izvajanje tovrstnih testiranj. Zatrjuje, da naročnik ni zahteval, da morajo biti institucije za neodvisno testiranje akreditirane za področje testiranja materiala za tiskanje, kot je to zapisal drug naročnik - to je Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije v postopku, ki je bil na Portalu javnih naročil objavljen pod št. objave JN000687/2023. Izbrani ponudnik pojasnjuje razliko med pojasnjevanjem in dopolnjevanjem ponudbe. Navaja, da ga je naročnik najprej pozval k predložitvi dokazil, v zvezi s čimer je predložil varnostni list in testno poročilo, ki sta predložena že v ponudbi. V pozivu na pojasnitev ponudbe je naročnik zahteval, da se v predloženih dokazih označi, kje so neodvisne institucije odgovorile na vprašanja o možnosti izvedbe testov pod točkama 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij. Navedeno pa pomeni, da naročnikov poziv na pojasnilo ni bil potreben. Izbrani ponudnik se tudi ne strinja s prvim vlagateljem, da bi bilo v primeru, če bi zahteval testiranje zgolj posameznih tonerjev in ne vseh naenkrat, vsaj za nekatere tonerje testiranje mogoče izvesti v obdobju od objave javnega naročila do roka za oddajo ponudb. Datumi na že izdelanih testnih poročilih te navedbe zavračajo, saj je iz njih nedvoumno razvidno, da pridobitev certifikata traja več mesecev, lahko tudi pol leta. Pri tem izbrani ponudnik še opozarja, da naročnik zahteva, da so tonerji testirani na točno takšnih Lexmarkovih tiskalnikih (sklopi 1-19), ki jih uporablja, zato mora izbrani ponudnik takšne tiskalnike najprej pridobiti, kar je praktično nemogoče, saj na trgu ni rabljenih tiskalnikov. Izbrani ponudnik še opozarja, da ponudbeni predračun naročnika v postopku javnega naročanja pred dvema letoma ni enak tokratnemu ponudbenemu predračunu, poleg tega ne more vnaprej predvideti, kakšne bodo zahteve naročnika v razpisni dokumentaciji, kakšna bodo postavljena vprašanja in naročnikovi odgovori nanj in kar na zalogo opravljati testiranja za tonerje, po katerih ne povprašuje nihče. Pojasnjuje, da je dal v preteklosti izdelati več testnih poročil, katerih pa zaradi zaostrenih pogojev v tem postopku ne more predložiti. Testna poročila morajo biti namreč narejena po verziji standarda ISO 19752:2017 in ISO 19798:2017, sam pa ima narejena po verziji ISO 19752:2004 in ISO 19798:2007, na razliko med standardoma ISO 19752:2004 in ISO 19798:2007 pa je opozorila že Državna revizijska komisija v sklepu št. 018-138/2021. Izbrani ponudnik še zatrjuje, da mu je Državna revizijska komisija v zadevi št. 018-138/29021 sledila in potrdila, da je izkazal, da dokazil ni mogel pridobiti v ustreznem roku, vendar pa takrat ni podal povpraševanja tudi po testih za obstojnost tiska, kakovost slike in zanesljivost, pač pa zgolj za ISO 19752. Zavrača tudi navedbe, ki se nanašajo na embalažo. Zatrjuje, da se vsi podatki v zvezi z mobiusovo zanko, CE oznako, trikotnikom s puščicami ter opisom artikla, nahajajo na nalepki ob strani ali na zadnji strani embalaže, zato tudi niso vidne na sliki, ki jo je predložil prvi vlagatelj. Poleg tega se zahteve iz točke II Tehničnih specifikacij nanašajo na izvedbeno fazo.

Izbrani ponudnik se je z dokumentom z dne 4. 12. 2023 izjasnil še o navedbah drugega vlagatelja (Izjasnitev izbranega ponudnika). Glede očitkov, ki se nanašajo na dopolnjevanje in pojasnjevanje ponudbe, so navedbe izbranega ponudnika enake kot pri prvem vlagatelju, zato jih Državna revizijska komisija ne povzema ponovno. Izbrani ponudnik še navaja, da certifikata, ki ju je predložil drugi vlagatelj, ne izpolnjujeta zahtev naročnika, saj v njima ni rezultatov preizkusa po standardu ISO 19752 in rezultatov testiranj glede kakovosti slike in obstojnosti tiska. Pojasnjuje, da je v maju 2016 za tonerja HQPFX10 in HQPKTK310 pridobil testni poročili pa verziji standarda ISO 19752:2004, vendar je naročnik zahteval verzijo standarda ISO 19752:2017. Poleg tega ne more predložiti testnih poročil za kakovost slike in obstojnost tiska za tonerja HQPFX10 in HQPKTK310, ker ju nima, ta trditev pa tudi sicer predstavlja negativno dejstvo. Izbrani ponudnik zavrača tudi očitke, da ni povprašal o možnosti izvedbe testov za vse artikle. Povzema naročnikove zahteve iz točke 6 točke III Tehničnih specifikacij in zatrjuje, da se mora testno

poročilo za posamezen enakovreden material za tiskanje nanašati vsaj na en model tiskalnika iz serije. Zatrjuje, da je v tem delu ravnal v skladu z razpisno dokumentacijo in predložil testno poročilo za posamezen enakovreden material za tiskanje, ki se nanaša na vsaj en model tiskalnika iz serije. Iz povpraševanja, poslanega družbi Lotrič Certificiranje d.o.o., ki je priloženo k Pojasnilu, je razvidno, da je v sklopu 21 povpraševal po tonerju z oznako Toner Canon - oznaka CRG - 057 Black 3.100 strani, kar predstavlja vsaj en model tiskalnika iz serije. Smiselno je v sklopu 26 povpraševal po tonerjih iz serije Kyocera tiskalnikov oziroma Xerox tiskalnikov za naslednje tonerje: Kyocera - oznaka: TK-170, Kyocera - oznaka: TK - 1160, Xerox - oznaka: 106RO2778 in Xerox - oznaka: 106RO2310, zaradi česar povpraševanje in predložitve testnih poročil za ostale tiskalnike iz te serije ni bilo potrebno. Četudi pa bi razpisno določilo iz točke 6 točke III Tehničnih specifikacij omogočalo različne razlage, nejasnosti ni dopustno razlagati v škodo ponudnika. Tudi sicer je iz odgovora družbe Lotrič Certificiranje d.o.o., ki je priloženo k Pojasnilu, razvidno, da ne izvajajo testiranja po standardu ISO 19798 za barvne tonerje, zato je irelevantno, če bi mu poslal povpraševanje za barvne tonerje. Izbrani ponudnik še navaja, da je naročnik z odgovorom, ki je bil na Portalu javnih naročil objavljen 4. 7. 2023 ob 17.05, potrdil, da Keypoint Intelligence (prej BLI) testnih poročil pa karakteristikah kakovosti slike IQ in obstojnosti tiska/slike ne izdaja več. Zatrjuje, da je v ponudbi potrdil, da se z enakovrednim materialom za tiskanje zagotavlja enaka kvaliteta originalnemu materialu, vsaj v dveh karakteristikah: kakovost slike IQ in obstojnost tiska/slike. Pojasnjuje, da je v preteklosti sicer dal izdelati testna poročila po standardu ISO 19752 za tonerja HQPFX10 in HQPtk310 pri BLI, vendar ne glede na kakovost slike in obstojnost tiska. Ker pa Keypoint Intelligence (prej BLI) testnih poročil glede kakovosti slike in obstojnosti tiska ne izdaja več, kar je potrdil tudi naročnik, so navedbe drugega vlagatelja v zvezi s tem napačne. V zvezi z očitki, ki se nanašajo na Pojasnilo, so navedbe izbranega ponudnika enake kot pri prvem vlagatelju, zato jih Državna revizijska komisija ne povzema ponovno. Navaja še, da je v predračunu navedel cca. 500 artiklov, za katere je potrebno predložiti poročila. Po standardih ISO 19752, ISO 19798 in ISO 24711 je potrebno vsak toner oziroma kartušo testirati na najmanj 3 tiskalnikih, zaradi česa je za 1500 tiskalnikov nemogoče navesti, kateri so novejši, kateri so stari in kateri zelo stari. Izbrani ponudnik ponovno opozarja, da mora naročnik (skladno s tretjim odstavkom 70. člena ZJN-3) sprejeti tudi druga ustrezna dokazila. Glede očitkov drugega vlagatelja, ki se nanašajo na redno sodelovanje izbranega ponudnika v postopkih javnega naročanja, so navedbe izbranega ponudnika enake kot pri prvem vlagatelju, zato jih Državna revizijska komisija ne povzema ponovno. Navaja še, da se testiranje za ponujeni toner HQPCXV18 (sklop 21) ni izvedlo na tiskalnikih s serijskimi številkami (21)THS07470, (21)TJW32185, (21)ZJW03037, saj te številke niso serijske številke, pač pa oznake ohišja tiskalnikov. Zatrjuje, da standarda ISO 19752:2017 in ISO 19798:2017 ne zahtevata, da so testiranja posameznih tonerjev izvedena na tiskalnikih istega proizvajalca, pač pa določata, da morajo biti tonerji testirani na najmanj treh poljubnih tiskalnikih, ne glede na znamko tiskalnika. Poleg tega so Canonovi tonerji kompatibilni s HP napravami in obratno. Izbrani ponudnik zato pod materialno in kazensko odgovornostjo izjavlja, da 1). toner HQPCRG708H neomejeno deluje na HP tiskalnikih: HP LaserJet 1320n CNRW69W1XC, HP LaserJet 1320 CNHW5C1GS6 in HP LaserJet 1320 CNM1C20886, 2). tonerji HQPCRG055HBK, HQPCRG055HC, HQPCRG055HM in HQPCRG055HY neomejeno delujejo na HP tiskalniku LaserJet Pro M479fdn, 3). tonerja HQPCRG052 in HQPCRG052H neomejeno delujeta na HP tiskalnikih: HP LaserJet Pro M402dne PHC6B81250, HP LaserJet Pro M402dne PHC6D69309 in HP LaserJet Pro MFP M426fdn PHB8J6VH2W, 4). tonerja HQPCRG719 in HQPCRG719H neomejeno delujeta na tiskalnikih: HP LaserJet P2055d CNCJJ75663, HP LaserJet P2055 CNCJN26061 in HP LaserJet P2055dn CNCKK90328 in 5). toner HQPCRG728 neomejeno deluje na tiskalnikih: HP LaserJet Pro P1556 VNC3C1192, HP LaserJet Pro P1606dn VNF3K01163 in HP LaserJet Pro M1536dnf CNF9DCMC2H. Navaja še, da slikovni prikaz, ki ga navaja drugi vlagatelj, BLI uporablja pri ponazarjanju kakovosti slike, za kar pa ne obstoji noben standard. Standard ISO 19752 določa samo zmogljivost tonerja, torej deklarirano število natisnjenih strani. Izbrani ponudnik prilaga testno poročilo HQPFX10 (ki ga je priložil tudi drugi vlagatelj) in zatrjuje, da na njem ni

navedenega slikovnega prikaza, pri čemer ponovno opozarja, da je naročnik glede kakovosti slike IQ potrdil, da v tem delu ne zahteva ustreznosti standardu.

Naročnik je 14. 12. 2023 sprejel odločitev št. 4301-2/2023-3130-279, s katero je zahtevek za revizijo prvega vlagatelja zavrnil. V obrazložitvi odločitve navaja, da je bil prvemu vlagatelju vpogled v ponudbo izbranega ponudnika dejansko omogočen šele dne 21. 11. 2023, pri čemer pojasnjuje, da se je to zgodilo zaradi velike količine podatkov in izločanja delov ponudbe, ki se niso nanašali na sklope, v katere je bil zahtevan vpogled ter zaradi težav z delovanjem Spletnega odložišča velikih datotek na dan 20. 11. 2023. Naročnik se ne strinja s predlogom prvega vlagatelja, da se mu omogoči dodaten rok za pregled dokumentacije, saj meni, da mu ni otežil uveljavljanja pravnega varstva. Navaja še, da je prvemu vlagatelju naknadno (23. 11. 2023) res posredoval še certifikate ISO 45001, ISO 9001 in ISO 14001, vendar pri tem opozarja, da so bili vsi trije certifikati predloženi že v ponudbi izbranega ponudnika. Zavrača tudi očitke, ki se nanašajo na dvakratno dopolnjevanje ponudbe. Citira določilo iz drugega odstavka točke 12.1 Navodil ponudnikom, v skladu s katerim so morali ponudniki dokazila predložiti šele tekom pregleda ponudb. Pojasnjuje, da je vse ponudnike, ki dokazil za izpolnjevanje zahtev iz točke III Tehničnih specifikacij niso predložili že v ponudbi, pozval k njihovi predložitvi. Navaja, da mu je izbrani ponudnik s prvim odgovorom pojasnil, da zahtevanih dokazil ne bo predložil in da se v zvezi s tem sklicuje na Pojasnilo, ki se nahaja v ponudbi. Tako je v okviru že predloženih dokumentov od izbranega ponudnika zahteval le še pojasnilo. Naročnik citira točki 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij ter vprašanje in odgovor, ki sta bila na Portalu javnih naročil objavljena 6. 7. 2023 ob 14:58. Navaja, da se je izbrani ponudnik v zvezi s tem obrnil na primeroma navedene institucije ter s tem sledil določbam razpisne dokumentacije. Naročnik ob tem opozarja, da s podanim odgovorom ni ničesar dodatno določil (torej ni določil, da morajo biti neodvisne institucije akreditirane po certifikatu ISO 17025), pač pa je potrdil že zapisano. Zatrjuje še, da je v razpisni dokumentaciji navedel, da so institucije, na katere se je obrnil izbrani ponudnik, akreditirane, zaradi česar izbranemu ponudniku ni mogoče očitati, da je kontaktiral napačne institucije. Poleg tega sta obe instituciji odgovorili, da je na razpolaga premalo časa, predstavnica družbe Lotrič Certificiranje d.o.o. pa je tudi pojasnila, da metod za testiranje barvnih tonerjev nimajo vpeljanih. Navaja, da prvi vlagatelj navedb o tem, da je krivda za nezmožnost pravočasnega pridobivanja zahtevanih dokazil na izbranem ponudniku tudi zato, ker je na institucije naslovil zaprosilo za testiranje več 10 različnih tonerjev, ni dokazal. Poleg tega iz predložene dokumentacije izhaja, da za en toner testiranje in izdaja poročila o testiranju trajata od 4 do 6 mesecev in da je navedena dolžina očitno neodvisna od števila različnih tonerjev, za katere se izvajajo testi in testna poročila. Naročnik pojasnjuje, da je v predhodnih postopkih zagovarjal enako stališče kot ga navaja prvi vlagatelj, in sicer, da bi izbrani ponudnik, kot ponudnik, ki stalno sodeluje na javnih naročilih za dobavo materiala za tiskanje, lahko pristopil k izdelavi testov že prej, saj ve kakšen material za tiskanje naročnik(i) praviloma kupuje(jo). Prav tako je v podobnem naročilu (pod št. objave JN002865/2021) izpostavil, da je izbrani ponudnik sodeloval tudi na strokovnem dialogu, kjer so bila vsem sodelujočim (tudi izbranemu ponudniku) predstavljena izhodišča naročila, povedano, da se bo naročalo enak material za tiskanje, da bodo zahteve podobne, naročnik pa je želel od prisotnih pridobiti tudi informacije o morebitnih težavah s pridobivanjem dokazil. Naročnik se v zvezi s tem sklicuje na odločitev Državne revizijske komisije št. 018-138/2021, ki je zavzela stališče, da se vsako javno naročilo obravnava kot samostojno naročilo oziroma da poznavanje predmeta javnega naročila iz morebiti izvedenega strokovnega dialoga ali iz podobnih predhodnih postopkov ne more biti osnova za zaključek, da ponudnik ni pravočasno pristopil k pridobitvi dokazil. Navaja še, da je ponudbo izbranega ponudnika podrobno pregledal in jo v sklopih 1, 2, 3, 4, 5 in 6 izločil ravno iz razloga, ker izbrani ponudnik ni izkazal, da ponujeno blago izpolnjuje tehnične specifikacije, merila za oddajo ali pogoje za izvedbo naročila. Naročnik ugotavlja, da so očitki prvega vlagatelja, ki se nanašajo na TÜV Rheiland, zgolj pavšalni, tudi sicer so navedeni zgolj podredno iz previdnosti. V nadaljevanju zavrača tudi očitke, ki se nanašajo na embalažo. Navaja, da se ti očitki nanašajo na izvedbeno fazo, poleg tega v razpisni dokumentaciji ni bilo

zahtevano, da bi morali ponudniki v ponudbi predložiti posamezne artikle, ki so predmet naročila. Naročnik na koncu z enako utemeljitvijo zavrača še enake očitke, ki se nanašajo na embalažo drugega vlagatelja. Naročnik priglaja stroške, ki so mu nastali v predrevizijskem postopku.

Naročnik je 14. 12. 2023 sprejel odločitev št. 4301-2/2023-3130-278, s katero je zahtevek za revizijo drugega vlagatelja zavrnil. Citira določilo iz drugega odstavka točke 12.1 Navodil ponudnikom, v skladu s katerim so morali ponudniki dokazila predložiti šele tekom pregleda ponudb. Navaja, da je vse ponudnike, ki dokazil za izpolnjevanje zahtev iz točke III Tehničnih specifikacij niso predložili že v ponudbi, pozval k njihovi predložitvi. Ker izbrani ponudnik teh dokazil ni predložil, je bil pozvan, naj jih predloži. Izbrani ponudnik je v odgovoru z dne 5. 9. 2023 predložil zahtevani varnostni list za toner z oznako HQPKTK590BK, testno poročilo za toner z oznako HQPLMS42, poleg tega se je skliceval na podano Pojasnilo. Drži sicer, da izbrani ponudnik ni predložil zahtevanih dokazil, vendar je moral naročnik v tem primeru upoštevati določilo tretjega odstavka 70. člena ZJN-3. V zvezi z očitki drugega vlagatelja, da izbrani ponudnik razpolaga z dvema zahtevanima certifikatoma (certifikata za material z oznako HQPFX10 iz sklopa 21 in HQPKTK310 iz sklopa 26), pa ju kljub temu ni predložil, naročnik navaja, da sta bila certifikata izdana maja 2016. Navedeno pomeni, da sta bila izdelana v skladu s standardom iz leta 2004, naročnikova zahteva pa se je glasila na ustreznost standardu ISO/IEC 19752:2017 (tonerji za črno bele stroje) oziroma ISO/IEC 19798:2017 (tonerji za barvne stroje) oziroma ISO/IEC 24711:2021 (kartuše). Četudi bi bila certifikata pridobljena skladno s standardom ISO/IEC 19752:2017, bi to le potrjevalo naročnikovo odločitev, da sta predmetna tonerja skladna z zahtevo iz točke 4 točke III Tehničnih specifikacij. Naročnik je namreč izbranemu ponudniku priznal izpolnjevanje zahtev iz točk 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij na podlagi Pojasnila ter priznanja obstoja okoliščin iz tretjega odstavka 70. člena ZJN-3. Navaja še, da sta predmetna certifikata tudi sicer dokazilo le za točko 4 točke III Tehničnih specifikacij in ne tudi za točko 6. V zvezi z očitki, ki se nanašajo na dvakratno pozivanje izbranega ponudnika k dopolnitvi in pojasnilu ponudbe v istem delu, so naročnikove navedbe enake kot pri prvem vlagatelju, zato jih Državna revizijska komisija ponovno ne povzema. Naročnik tudi navaja, da je izbrani ponudnik o možnosti testiranja povprašal dve instituciji za neodvisno testiranje (Lotrič Certificiranje d.o.o. in TÜV Rheiland), obe instituciji pa sta mu odgovorili, da testiranja in izdaje testnih poročil v času do oddaje ponudb ni mogoče opraviti. Iz Pojasnila izbranega ponudnika izhaja, da je obe neodvisni instituciji o možnosti testiranja povprašal takoj po objavi naročila - naročilo je bilo na Portalu javnih naročil objavljeno 21. 6. 2023, izbrani ponudnik je povpraševanje na instituciji naslovil 26. 6. 2023, oba odgovora pa je prejel naslednji dan (27. 6. 2023). Naročnik se v tem delu sklicuje na odločitev Državne revizijske komisije št. 018-138/2021 in navaja, da ob upoštevanju slednje ni mogel ravnati drugače. Naročnik zavrača tudi očitek, da izbrani ponudnik za določene artikle iz sklopov 21 in 26 ni povprašal o možnosti testiranja. Navaja, da je iz razloga, ker je izbrani ponudnik povprašal o možnosti testiranja za dobri dve tretjini artiklov in na to vprašanje prejel negativen odgovor, mogoče sklepati, da bi za ostale artikle prejel enak odgovor, saj gre za podobne artikle in enak način testiranja. Navaja še, da ni zahteval, da mora biti vsakdo, ki izvaja teste, zahtevane v točki 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij, akreditiran po standardu ISO/IEC 17025. Prav tako tudi ni zahteval, da se testiranje izvede na tiskalnikih proizvajalca originalnih tonerjev. Tudi sicer, še navaja naročnik, je splošno znano, da se tonerji določenih blagovnih znamk lahko uporabljajo na tiskalnikih drugih blagovnih znamk - kot na primer ravno tonerji Canon na HP tiskalnikih in obratno. Glede slikovnega prikaza testiranja naročnik navaja, da je vsebino testov določil v točki 6 točke III Tehničnih specifikacij - iz testov morata biti razvidni dve karakteristiki, in sicer kakovost slike IQ (zahteva se enaka kakovost slike od prve do zadnje izpisane strani) in obstojnost tiska/slike. V zvezi z navedbo, da so v poročilih o testiranjih navedeni različni tiskalniki, naročnik navaja, da v poročila tozadevno ni podvomil. Izpostavlja poročilo za toner HQPCEXV18 (iz sklopa 21) in ugotavlja, da so v rubriki »Tip tiskalnika, serijska številka in gonilnik« jasno navedeni trije različni tiskalniki, enako pa velja tudi za druge tonerje. Naročnik priglaja stroške, ki so mu nastali v predrevizijskem postopku.

Prvi vlagatelj se je z vlogo z dne 19. 12. 2023 opredelil do sklepa o zavrnitvi zahtevka za revizijo (Opredelitev do navedb naročnika v odločitvi o zavrnitvi zahtevka za revizijo). Vztraja pri pravovarstvenem predlogu in očitkih iz zahtevka za revizijo ter se dodatno opredeljuje do naročnikovih navedb. V zvezi z ISO certifikati še navaja, da je bil očitno zaveden, da je prejel celotno dokumentacijo izbranega ponudnika, poleg tega nima zagotovila, da so se sporni ISO certifikati res nahajali že v ponudbi izbranega ponudnika. Navaja tudi, da je naročnik izbranega ponudnika k predložitvi dokazil lahko pozval le na podlagi petega odstavka 89. člena ZJN-3. Navaja še, da je naročnikovo stališče, da je potrebno primeroma naštete institucije šteti kot ustrezno akreditirane iz razloga, ker je tako določil naročnik, napačno. Prav tako se ne strinja z naročnikom, da pretekla ravnanja ponudnika iz razloga, ker se nanašajo na druge postopke javnega naročanja, ne morejo predstavljati dokaza, da je izbrani ponudnik z vsemi relevantnimi podatki pravočasno razpolagal. Takšno stališče namreč ponudnikom omogoča izigravanje sistema javnega naročanja, saj dejstvo, da Državna revizijska komisija vsak postopek obravnava kot zaključeno celoto, izkoriščajo sebi v prid. Prvi vlagatelj še ugotavlja, da je naročnik zapisal, da naj bi se izbrani ponudnik (drugače kot je to storil v predhodnem postopku) tokrat ustrezno skliceval na dokazila, ki jih je v ponudbi tudi predložil, pri čemer ponovno opozarja, da sklicevanje na navedeni instituciji, ne spremeni dejstva, da nista ustrezno akreditirani in ne izvajata testiranja glede kakovosti slike IQ in obstojnosti tiska. Na koncu še navaja, da naročnik ne more spregledati dejstva, da je izbrani ponudnik, čeprav mu ne bi bilo treba, predložil slike embalaže. Zato ni mogoče slediti naročniku, da gre za vprašanje bodočih kršitev, saj je že iz ponudbe razvidno, da bo izbrani ponudnik artikla dobavljal v neustrezni embalaži.

Drugi vlagatelj se je z vlogo z dne 19. 12. 2023 opredelil do sklepa o zavrnitvi zahtevka za revizijo (Opredelitev do navedb naročnika v zvezi s sklepom naročnika 4301-2/2023-3130-278 z dne 14. 12. 2023 o zavrnitvi zahtevka za revizijo). Vztraja pri pravovarstvenem predlogu in očitkih iz zahtevka za revizijo ter se dodatno opredeljuje do naročnikovih navedb. Uvodoma zavrača naročnikovo stroškovno zahtevo. Zatrjuje, da izbrani ponudnik na prvi naročnikov poziv ni predložil zahtevanih dokazil, zato meni, da bi ga moral naročnik izločiti. Vztraja tudi pri očitku, ki se nanaša na artikla HQPFX10 v sklopu 21 in HQPKTK310 v sklopu 26, za katera izbrani ponudnik razpolaga s testnima poročiloma Keypoint Intelligence (prej BLI). Ker v okviru dopolnitve ponudbe teh testnih poročil ni predložil, bi moral biti izbrani ponudnik izločen. Prav tako vztraja pri očitku, da je naročnik izbranega ponudnika dvakrat pozval na dopolnitev ponudbe v istem delu. Ponovno tudi navaja, da izbrani ponudnik institucij Lotrič Certificiranje d.o.o. in TÜV Rheiland ni povprašal o možnosti testiranja za vse artikle iz sklopov 21 in 26. Zatrjuje, da je bil naročnikov poziv z dne 13. 9. 2023 jasen, saj je od izbranega ponudnika terjal pojasnilo v celoti. Drugi vlagatelj se tudi ne strinja z naročnikom, da zadošča potrditev zgolj ene institucije. Ker je izbrani ponudnik z institucijo Keypoint Intelligence (prej BLI) predhodno že sodeloval, bi se moral obrniti tudi nanjo. Opozarja, da če je izbrani ponudnik uspel izvesti lastna poročila, potem bi lahko tonerje poslal v testiranje tudi neodvisni ustanovi. Navaja, da v okoliščinah konkretnega primera ni mogoče zagovarjati stališča, da je izbrani ponudnik zgolj pristopil k iskanju dokazil. Ponovno zatrjuje tudi, da se testiranje spornih tonerjev ni izvedlo na tiskalnikih z navedenimi serijskimi številkami, ampak na drugih napravah, poleg tega izbrani ponudnik v lastnih testnih poročilih v rubriko »Podatki o testiranju kartuš« vnaša serijske številke tiskalnikov in ne tipov tiskalnikov, te serijske številke pa se v drugih poročilih izbranega ponudnika ujemajo. Zatrjuje še, da na spletu ni mogoče iskati tiskalnikov po serijski številki, ampak po tipu tiskalnika. V zvezi z očitki, ki se nanašajo na (ne)kompatibilnost HP tiskalnikov in tiskalnikov Canon, še navaja, da je naročnik v odločitvi o zahtevku za revizijo sam zapisal, da je bistveno, da se tiskanje opravi na tiskalniku, na katerem se toner ali kartuša uporablja. Na koncu še navaja, da predstavlja izjava proizvajalca HP ustrezno dokazilo o tem, da tonerji Canon niso združljivi/ne delujejo na tiskalnih napravah HP.

Po pregledu dokumentacije o javnem naročilu ter preučitvi navedb prvega in drugega vlagatelja, naročnika in izbranega ponudnika je Državna revizijska komisija odločila tako, kot izhaja iz izreka tega sklepa, iz razlogov, ki so navedeni v nadaljevanju.

Skladno s prvim odstavkom 300. člena Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 26/99 in spremembe; v nadaljevanju: ZPP), katerega določbe se na podlagi prvega odstavka 13. člena ZPVPJN uporabljajo v revizijskem postopku glede vprašanj, ki jih ZPVPJN ne ureja, se lahko v primeru, kadar teče pred istim sodiščem več pravnih med istimi osebami ali več pravnih, v katerih je ista oseba nasprotnik raznih tožnikov ali raznih tožencev, vse te pravde s sklepom senata združijo za skupno obravnavanje, če se s tem pospeši obravnavanje ali zmanjšajo stroški. O vseh združenih pravnih lahko izda sodišče skupno sodbo.

Državna revizijska komisija ugotavlja, da sta prvi in drugi vlagatelj vložila zahtevek za revizijo v istem postopku oddaje javnega naročila, zato je, zaradi pospešitve obravnavanja, obravnavanje zahtevkov za revizijo združila v en revizijski postopek in sprejela skupno odločitev.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 1. točke izreka tega sklepa.

Predmet obravnavanega javnega naročila je nakup potrošnega materiala za tiskanje za tiskalnike vseh blagovnih znamk, razen HP. Naročnik vodi postopek oddaje predmetnega javnega naročila v svojem imenu in za svoj račun ter na podlagi danih potreb in pooblastil v imenu in za račun 171 posameznih naročnikov, ki so navedeni v odstopljeni dokumentaciji (Seznam naročnikov). Javno naročilo je razpisano v 29. sklopih, ponudniki so lahko predložili ponudbe za enega ali več sklopov. V vseh sklopih so ponudniki lahko ponudili originalen ali originalnemu enakovreden material za tiskanje, pri čemer so lahko za posamezen artikel ponudili le eno izmed obeh vrst materiala za tiskanje. Naročnik bo ob upoštevanju pogojev in meril za posamezni sklop ter po izvedeni elektronski dražbi sklenil krovno pogodbo (za obdobje 24 mesecev) z najugodnejšim ponudnikom v posameznem sklopu. Posamezni naročniki bodo z izbranim ponudnikom za posamezni sklop sklenili posamezno pogodbo. Posamezni naročniki bodo material za tiskanje naročali po pravilih krovne pogodbe, naročanje posameznih naročil bo potekalo preko aplikacije e-Katalog (1., 2. in 3. točka Navodil za pripravo ponudbe).

V obravnavanem primeru je prvi vlagatelj vložil zahtevek za revizijo zoper naročnikovo odločitev v sklopih 9, 10, 11, 12, 14, 15, 18 in 19, drugi vlagatelj pa zoper naročnikovo odločitev v sklopih 21 in 26. Vlagatelja očitata naročniku, da je izbranega ponudnika dvakrat v istem delu pozval k dopolnitvi ponudbe in da je ponudba izbranega ponudnika nedopustna. Prvi vlagatelj tudi navaja, da mu je naročnik ponudbeno dokumentacijo izbranega ponudnika posredoval šele peti dan od podane zahteve, ISO certifikata izbranega ponudnika pa še dva dni kasneje.

Državna revizijska komisija je najprej obravnavala zahtevek za revizijo prvega vlagatelja.

Prvi vlagatelj sprva očita naročniku, da je kršil peti odstavek 35. člena ZJN-3, saj mu zahtevane dokumentacije izbranega ponudnika ni posredoval v zakonsko določenem roku treh delovnih dni od prejema zahteve za vpogled, temveč šele peti dan (to je 21. 11. 2023) od prejema zahteve. Prvi vlagatelj zatrjuje, da je imel iz navedenega razloga manj časa za pregled ponudbene dokumentacije in sestavo zahtevka za revizijo. Prvi vlagatelj v tem delu zahtevka za revizijo še očita naročniku, da mu je naročnik naknadno (23. 11. 2023) posredoval še ISO certifikata (ISO 14001 in ISO 45001), ki naj bi ju izbrani ponudnik predložil že v ponudbi, vendar nima zagotovila, da sta bila res del ponudbe izbranega ponudnika. Iz navedenega razloga prvi vlagatelj meni, da bi se morala naknadno posredovati certifikata šteti za neobstoječa.

Med strankama ni spora o tem, da je naročnik prvemu vlagatelju ponudbeno dokumentacijo izbranega ponudnika posredoval šele peti dan po prejemu zahteve, s čimer je kršil peti odstavek 35. člena ZJN-3. Kot je pojasnil naročnik, je do navedene zamude prišlo zaradi velike količine podatkov, ki jih je moral posredovati prvemu vlagatelju, zaradi izločanja tistih delov ponudbe izbranega ponudnika, ki se niso nanašali na sklope, v katere je bil zahtevan vpogled, ter zaradi težav z delovanjem Spletnega odložišča velikih datotek. Čeprav je naročnik z opisanim ravnal v nasprotju z določilom petega odstavka 35. člena ZJN-3 (ki v zvezi s tem določa, da mora naročnik vpogled omogočiti najkasneje v treh delovnih dneh od prejema zahteve), je prvi vlagatelj zahtevek za revizijo vložil pravočasno, v njem pa je navedel številne očitke, ki se nanašajo na nedopustnost ponudbe izbranega ponudnika, prav tako je ugotovil, da je v 19. sklopu nedopustna tudi ponudba drugega vlagatelja.

Prvi vlagatelj je v zvezi s tem v vlogi, s katero se je opredelil do navedb naročnika, le ponovno opozoril, da sta mu bila ISO certifikata izbranega ponudnika posredovana šele naknadno, zato ni mogel preveriti, ali sta se res nahajala že v ponudbi. Ker sta naknadno posredovana ISO certifikata (kot bo podrobneje razvidno tudi iz nadaljnje obrazložitve te odločitve) predložena že v ponudbi izbranega ponudnika, poleg tega je prvi vlagatelj v zahtevku za revizijo izrecno navedel, da je že na podlagi podatkov, s katerimi se je seznanil, lahko ugotovil, da je ponudba izbranega ponudnika v vseh izpodbijanih sklopih nedopustna ter da v 19. sklopu nedopustna tudi ponudba drugega vlagatelja, z navedeno naročnikovo kršitvijo niso bile prizadete pravice in pravne koristi prvega vlagatelja. Opisano ravnanje naročnika tako ni vplivalo niti na dostopnost do pravnega varstva niti na končni izid obravnavanega postopka. Državna revizijska komisija zato ni sledila predlogu prvega vlagatelja, naj se mu omogoči dodaten rok za pregled prejete ponudbene dokumentacije izbranega ponudnika. Vlagatelj pa tudi sicer ni predlagal, naj se mu v zvezi z vpogledom omogoči dopolnitev zahtevka za revizijo (prim. peti odstavek 31. člena ZPVPJN), niti ni v ničemer konkretiziral, na kakšen način naj bi dejstvo, da mu je naročnik omogočil vpogled v ponudbo izbranega ponudnika po poteku roka iz petega odstavka 35. člena ZJN-3, vplivalo na uveljavljanje pravnega varstva.

Vsi nadaljnji očitki prvega vlagatelja se nanašajo na nedopustnost ponudbe izbranega ponudnika. Prvi vlagatelj očita naročniku, da je ponudba izbranega ponudnika nedopustna iz razloga, ker izbrani ponudnik v ponudbi ni predložil ISO certifikatov (ISO 14001 in ISO 45001) in ker izbrani ponudnik ni ponudil embalaže, ki bi bila skladna z naročnikovimi zahtevami iz točke II Tehničnih specifikacij (iz navedenega razloga naj bi bila v 19. sklopu nedopustna tudi ponudba drugega vlagatelja). Zatrjuje še, da je ponudba izbranega ponudnika nedopustna tudi zato, ker izbrani ponudnik ni predložil testnih poročil, ki jih je naročnik zahteval v točkah 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij, ker se izbrani ponudnik v zvezi s tem ni obrnil na akreditirane institucije in ker je hkrati zaprosil za testiranje več deset različnih tonerjev. Prvi vlagatelj tudi navaja, da je naročnik izbranega ponudnika v zvezi z zahtevanimi testnimi poročili kar dvakrat (in zato nezakonito) pozval na dopolnitev ponudbe.

Dopustna ponudba je ponudba, ki jo predloži ponudnik, za katerega ne obstajajo razlogi za izključitev in ki izpolnjuje pogoje za sodelovanje, njegova ponudba ustreza potrebam in zahtevam naročnika, določenim v tehničnih specifikacijah in v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, je prispela pravočasno, pri njej ni dokazano nedovoljeno dogovarjanje ali korupcija, naročnik je ni ocenil za neobičajno nizko in cena ne presega zagotovljenih sredstev naročnika (29. točka drugega odstavka 2. člena ZJN-3). Skladno s prvim odstavkom 89. člena ZJN-3 sme naročnik javno naročilo oddati le ponudniku, čigar ponudba je dopustna. Naročnik namreč skladno s prvim odstavkom 89. člena ZJN-3 (pregled in ocenjevanje ponudb ter način oddaje javnega naročila) odda javno naročilo na podlagi meril, potem ko preveri, da so izpolnjeni naslednji pogoji: a) ponudba je skladna z zahtevami in pogoji, določenimi v obvestilu o javnem naročilu in v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, po potrebi ob upoštevanju variant

iz 72. člena ZJN-3, in b) ponudbo je oddal ponudnik, pri katerem ne obstajajo razlogi za izključitev iz 75. člena tega zakona in izpolnjuje pogoje za sodelovanje ter pravila in merila iz 82. in 83. člena ZJN-3, če so bila določena.

Državna revizijska komisija je najprej obravnavala očitek, ki se nanaša na ISO certifikata 14001 in 45001 (naročnik je navedena certifikata zahteval v točkah 1 in 2 točke III Tehničnih specifikacij). Kot namreč pravilno navajata tako izbrani ponudnik, kakor tudi naročnik, se oba certifikata nahajata v ponudbi izbranega ponudnika, navedeno pa je (z vpogledom v ponudbo izbranega ponudnika) preverila tudi Državna revizijska komisija. Certifikata (ISO 14001:2015 in ISO 45001:2018) sta bila izbranemu ponudniku izdana 2. 12. 2021 s strani Bureau Veritas Certification Holding SAS in veljata do 1. 12. 2024. Čeprav je naročnik sporna certifikata prvemu vlagatelju posredoval šele naknadno in izven roka iz petega odstavka 35. člena ZJN-3, sta torej oba certifikata nedvomno predložena v ponudbi izbranega ponudnika, ki jo je do roka za predložitev ponudb predložil v sistem e-JN.

Temeljni očitek prvega vlagatelja se nanaša na s strani izbranega ponudnika predloženo Pojasnilo in k Pojasnilu predložena lastna testna poročila. Prvi vlagatelj namreč očita naročniku, da je ponudba izbranega ponudnika, ki ponuja (tudi) enakovreden material za tiskanje, nedopustna zlasti iz razloga, ker ni predložil testnih poročil, izdanih s strani neodvisnih ustanov, ki jih je naročnik zahteval v točki 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij. Zatrjuje, da lastna testna poročila, ki jih je predložil izbrani ponudnik, ne zadoščajo, saj izbrani ponudnik izigrava izjemo iz tretjega odstavka 70. člena ZJN-3 oziroma ni izkazal, da nima dostopa do zahtevanih poročil o preizkusih, da jih ne more pridobiti v ustreznih rokih in da ni odgovoren za nastalo situacijo. Kot namreč navaja prvi vlagatelj, so tehnične zahteve enake kot v predhodnih postopkih javnega naročanja, zato bi izbrani ponudnik, kot strokovnjak na tem področju, lahko pričakoval, da bodo zahteve enake tudi v tem postopku in bi moral predložiti zahtevana testna poročila iz točke 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij. V zvezi s tem, kot že izhaja iz te obrazložitve, prvi vlagatelj tudi zatrjuje, da se izbrani ponudnik ni obrnil na akreditirane institucije in da je (hkrati) zaprosil za testiranje več deset različnih tonerjev. Poleg tega še zatrjuje, da je naročnik v tem delu izbranega ponudnika dvakrat in zato nezakonito pozval na dopolnitev oziroma pojasnilo ponudbe.

Naročnik je tehnične zahteve navedel v točkah I, II, III in IV Tehničnih specifikacij.

V 4. in 6. točki III. točke Tehničnih specifikacij je postavil naslednje zahteve:

»4. Tonerji in kartuše morajo ustrezati standardu ISO/IEC 19752:2017 (tonerji za črno-bele stroje oziroma naprave za tiskanje) oziroma ISO/IEC 19798:2017 (tonerji za barvne stroje oziroma naprave za tiskanje) oziroma ISO/IEC 24711:2021 (kartuše) ali enakovrednim standardom.

Dokazilo (predloži ga samo ponudnik, ki je ponudil originalnemu enakovreden material za tiskanje):

Testno(-a) poročilo(-a), ki ga(-jih) je izdala neodvisna ustanova, pooblaščen za izvajanje testnih poročil v skladu z navedenimi standardi. Iz testnih poročil mora biti razvidno število natisnjenih strani.

Ponudnik v okviru javnega naročila ponudi artikel z zahtevano zmogljivostjo izpisa strani samo enkrat. Navedeno pomeni, da če sta v predračunu (t.j. v okviru sklopa ali v okviru med posameznimi sklopi), zahtevana artikla z enako oznako, vendar z različno kapaciteto polnjenja (npr. A in X), ponudnik ne more pri obeh postavkah ponuditi istega (npr. zmogljivejšega) artikla. Prav tako dopuščen enaka ali večja zmogljivost izpisa strani ponujenega enakovrednega artikla pomeni, da od originalnega lahko odstopa za največ 10 %.

6. Dobavitelj mora v primeru, da dobavlja enakovreden material za tiskanje, zagotavljati enakovredno kvaliteto originalnemu proizvodu. Dobavitelj novega enakovrednega materiala za tiskanje mora izkazati, da ves ponujeni material (tonerji in kartuše) ustreza originalu po karakteristikah: kakovost slike IQ (zahteva se enaka kakovost slike od prve do zadnje izpisane strani) in obstojnost tiska/slike.

Dokazilo (predloži ga samo ponudnik, ki je ponudil originalnemu enakovreden material za tiskanje):

Test(-i) oz. testno(-a) poročilo(-a) institucije za neodvisno testiranje, kot so npr.: Lotrič Certificiranje d.o.o., Keypoint Intelligence (prej BLI), TÜV Rheiland. Testno poročilo za posamezen enakovreden material za tiskanje (tonerji in kartuše) se mora nanašati oziroma mora biti izvedeno na vsaj enem modelu tiskalnika iz serije. Tiskalniki, na katerih se uporablja testirani toner ali kartuša v sklopih 1-19, in na katerih morajo biti testirani enakovredni tonerji ali kartuše, so navedeni v prilogi dokumentacije.«

Tekom pojasnjevanja razpisane dokumentacije je bilo postavljeno tudi naslednje vprašanje:

»Ali pravilno razumemo, da morajo ponudniki enakovrednega materiala originalnemu predložiti dokazila o enakovrednosti, ki so izdana s strani ustrezno akreditirane neodvisne institucije, ki posluje skladno s standardom ISO 17025, katerega izda ustrezen akreditacijski organ in je akreditiran za področje testiranja materiala za tiskanje, in izvaja teste po veljavnih standardih? Samo na ta način bo naročnik pridobil dokazila, da je nov kompatibilen material enakovreden originalnemu in izpolnjuje vse zahteve po vseh novih veljavnih standardih in predložitev dokumentacije, ki ni veljavna, ne more biti zakonita.«

Naročnik je podal naslednji odgovor (vprašanje in naročnikov odgovor nanj sta bila objavljena na Portalu javnih naročil 6. 7. 2023 ob 14:58):

»Naročnik v Tehničnih specifikacijah zahteva, da je dokazilo predloženo s strani institucije za neodvisno testiranje, kar seveda pomeni, da mora biti institucija akreditirana za izvajanje takšnih testov (navedeno izhaja že iz primeroma navedenih institucij). Naročnik pa ne zahteva, da je test narejen oziroma da je bilo izdano testno poročilo s strani ustanove, ki je bila akreditirana zgolj s strani Mednarodne organizacije za standardizacijo (ISO).«

Naročnik je v točki 12.1 (Ponudbena dokumentacija) Navodil za pripravo ponudbe tudi zapisal:

»Ponudbeno dokumentacijo sestavljajo naslednji dokumenti:

- 1) izpolnjen obrazec ESPD (za vse gospodarske subjekte v ponudbi)

Ponudnik v ponudbi priloži le dokumente, ki so navedeni v tej točki. V času pregleda ponudb bo moral ponudnik na poziv naročnika ponudbo dopolniti z dokazili, kot je navedeno za posameznim zahtevanim pogojem oziroma razlogom za izključitev ter z dokazili, kot je navedeno v Tehničnih specifikacijah.

Obrazci izjav, ki jih mora predložiti ponudniki, so del dokumentacije predmetnega naročila. Izjave so lahko predložene na teh obrazcih ali na ponudnikovih, ki pa vsebinsko bistveno ne smejo odstopati od priloženih obrazcev. Šteje se, da je z oddajo ponudbe podpisana vsa ponudbena dokumentacija, ki jo je ponudnik predložil v sistem e-JN, razen dokumentov, kjer je to izrecno navedeno in zahtevano. Za morebitne potrebe preverjanj v uradni evidenci morajo biti pooblastila

podpisana lastnoročno ali elektronsko. Naročnik si pridržuje pravico do preveritve verodostojnosti izjav oziroma potrdil pri podpisniku le-teh.

Ponudnik, ki odda ponudbo, pod kazensko in materialno odgovornostjo jamči, da so vsi podatki in dokumenti, podani v ponudbi, resnični, in da datoteke priloženih listin ustrezajo izvirniku. V nasprotnem primeru ponudnik naročniku oziroma vsem posameznim naročnikom, odgovarja za vso škodo, ki mu/jim je nastala. Naročnik si pridržuje pravico do vpogleda v originalne dokumente.«

V točki 12.2.1 (Obrazec ESPD - za vse gospodarske subjekte) je naročnik med drugim tudi zapisal:

»S predložitvijo obrazca ESPD ponudnik potrdi, da izpolnjuje vse zahteve iz Tehničnih specifikacij in pogoje naročnika in sprejema vsebino vzorca krovne pogodbe in neposredne pogodbe.«

Državna revizijska komisija je najprej obravnavala očitke prvega vlagatelja, da je naročnik v delu, ki se nanaša na zahteve iz točk 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij, izbranega ponudnika dvakrat pozval na dopolnitev oziroma pojasnilo ponudbe. Iz zgoraj citiranih točk 12.1 in 12.2.1 Navodil za pripravo ponudbe namreč izhaja, da so morali ponudniki (tudi v zvezi z izpolnjevanjem zahtev iz Tehničnih specifikacij) v ponudbi predložiti zgolj ESPD obrazec, s čimer so potrdili, da na dan poteka roka za oddajo ponudb (24. 7. 2023) izpolnjujejo vse zahteve naročnika iz Tehničnih specifikacij, naročnik pa je ponudnike v točki 12.1 Navodil za pripravo ponudbe hkrati opozoril, da bodo morali tekom pregleda ponudb, na podlagi njegovega poziva, ponudbo dopolniti še z dokazili, ki so bila v zvezi s tem zahtevana v Tehničnih specifikacijah.

Naročnik zato pravilno navaja, da s prvim pozivom (dokument št. 4301-2/2023/206 z dne 5. 9. 2023 - Poziv na predložitev dokazil) izbranega ponudnika ni pozval k dopolnitvi ponudbe v smislu petega odstavka 89. člena ZJN-3, pač pa je ravnal v skladu z lastnimi, vnaprej predstavljenimi navodili iz točke 12.1 Navodil za pripravo ponudbe, in izbranega ponudnika pozval k predložitvi dokazil v zvezi z izpolnjevanje zahtev iz Tehničnih specifikacij. Izbrani ponudnik se je na naročnikov poziv pravočasno odzval (Odgovor na prejeto obvestilo/poziv na dopolnitev z dne 8. 9. 2023) ter naročniku (ponovno) posredoval varnostni list za toner HQPKTK590BK ter testno poročilo za toner HQPLMS421, ki ga je izdala družba Lotrič Certificiranje d.o.o., glede drugih zahtevanih dokazil pa se je izbrani ponudnik v celoti skliceval na Pojasnilo z dne 24. 7. 2023, ki ga je (skupaj z lastnimi testnimi poročili) predložil že v ponudbi. Šele na podlagi prejetega odgovora je torej naročnik lahko začel s pregledom in ocenjevanjem ponudbe izbranega ponudnika, v okviru katerega je izbranega ponudnika pozval še k pojasnilu ponudbe v smislu petega odstavka 89. člena ZJN-3 (dokument št. 4301-2/2023/208 z dne 13. 9. 2023 - Poziv na pojasnilo ponudbe). Naročnik je z navedenim pozivom izbranega ponudnika pozval, naj mu v že predloženih dokumentih označi, v katerem delu so neodvisne institucije odgovorile na vprašanja o možnosti izvedbe testov, ki so bili zahtevani v točkah 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij. Izbrani ponudnik se je tudi tokrat pravočasno odzval in naročniku poslal zahtevan odgovor (Odgovor na prejeto obvestilo/2. poziv na dopolnitev z dne 18. 9. 2023). Izbrani ponudnik je pojasnil, v katerih delih (v ponudbi predloženih dokumentov) sta neodvisni instituciji (Lotrič Certificiranje d.o.o. in TÜV Rheinland) odgovorili na vprašanje o možnosti izvedbe testov iz točk 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij.

Kot že izhaja iz te obrazložitve, je ena od predpostavk dopustne ponudbe (29. točka drugega odstavka 2. člena ZJN-3) tudi njena skladnost z zahtevami naročnika, določenimi v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila. Naročnik v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila navede tehnične specifikacije (prim. prvi odstavek 68. člena ZJN-3), s katerimi opiše predmet javnega naročanja. ZJN-3 v 68. členu (poleg pravil v zvezi z oblikovanjem tehničnih specifikacij)

določa tudi pravila glede dokazovanja izpolnjevanja tehničnih specifikacij. Skladno z devetimi odstavki 68. člena ZJN-3 mora ponudnik v svoji ponudbi z vsemi ustreznimi sredstvi, vključno s tistimi iz 70. člena ZJN-3, dokazati, da gradnja, blago ali storitev, ki je skladna s standardom, izpolnjuje zahteve glede delovanja ali funkcionalnosti, ki jih je določil naročnik. Sedmi odstavek 68. člena ZJN-3 določa, da kadar naročnik uporabi možnost sklicevanja na tehnične specifikacije iz b) točke petega odstavka tega člena, ponudbe ne sme zavrniti z obrazložitvijo, da ponujene gradnje, blago ali storitve niso skladne z zahtevanimi tehničnimi specifikacijami, če ponudnik v svoji ponudbi na kakršen koli ustrezen način, vključno z načini dokazovanja iz 70. člena tega zakona, dokaže, da predlagane rešitve enako izpolnjujejo zahteve, določene v tehničnih specifikacijah. Naročnik lahko skladno s prvim odstavkom 70. člena ZJN-3 zahteva, da gospodarski subjekti kot dokazilo o skladnosti s tehničnimi specifikacijami, predložijo poročilo o preskusu, ki ga pripravi organ za ugotavljanje skladnosti, ali potrdilo, ki ga izda tak organ. Skladno s tretjim odstavkom 70. člena ZJN-3 mora naročnik sprejeti druga ustrezna dokazila, ki niso navedena v prvem odstavku 70. člena ZJN-3, na primer tehnično dokumentacijo proizvajalca, kadar določen gospodarski subjekt nima dostopa do potrdil ali poročil o preizkusih iz prvega odstavka tega člena ali jih ne more pridobiti v ustreznih rokih, pod pogojem, da ni odgovoren za to, da nima dostopa, ter pod pogojem, da gospodarski subjekt s tem dokaže, da gradnje, blago ali storitve, ki jih zagotavlja, izpolnjujejo tehnične specifikacije, merila za oddajo naročila ali pogoje za izvedbo naročila.

Iz navedenih določil ZJN-3 izhaja, da je naročnik upravičen od ponudnikov zahtevati dokazovanje zahtevanih značilnosti lastnosti blaga ter da morajo ponudniki v ponudbi izkazati izpolnjevanje zahtev, pri čemer pa niso omejeni na točno določena dokazna sredstva. Tudi če naročnik zahteva dokazovanje zahtevanih značilnosti blaga s predložitvijo poročil o preizkusih ali potrdil, ki jih pripravijo oziroma izdajo organi za ugotavljanje skladnosti, mora upoštevati možnost ponudnikovega dokazovanja z drugimi ustreznimi dokazili, ne glede na to, ali je takšno možnost izrecno predvidel v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila. Naročnik mora skladno s tretjim odstavkom 70. člena ZJN-3 sprejeti druga ustrezna dokazila, vendar pa mora v tem primeru ponudnik že v ponudbi izkazati obstoj okoliščin iz tretjega odstavka 70. člena ZJN-3, ki opravičujejo oziroma utemeljujejo sprejem drugih ustreznih dokazil.

V obravnavanem primeru med prvim vlagateljem in naročnikom ni sporno:

- da je izbrani ponudnik proizvajalec materiala za tiskanje HQP,
- da je izbrani ponudnik v 9., 10., 11., 12., 14. in 15. sklopu (v teh sklopih je naročnik razpisal po eno vrsto tonerja v posameznem sklopu, in sicer tonerje blagovne znamke Lexmark ali enakovredno) ponudil material za tiskanje lastne znamke HQP,
- da izbrani ponudnik v sklopih 18 in 19, v katerih je naročnik razpisal material za tiskanje blagovne znamke Lexmark ali enakovredno, od skupaj razpisanih sedmih artiklov v 18. sklopu ponudil štiri tonerje znamke HQP, v 19. sklopu pa je izbrani ponudnik od 69 razpisanih artiklov ponudil 16 tonerjev lastne blagovne znamke,
- da je izbrani ponudnik v ponudbi predložil dokument Pojasnilo (s priloženimi lastnimi testnimi poročili in dopisovanjem po elektronski pošti z več družbami, ki jih je zaprosil za možnost izdaje zahtevanih testnih poročil), v katerem pojasnjuje razloge, zaradi katerih ni mogel pravočasno (od objave razpisa do poteka roka za oddajo ponudb) pridobiti testnih poročil, ki jih je naročnik zahteval v točkah 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij.

Državna revizijska komisija se najprej strinja z izbranim ponudnikom, da ponudbeni predračun naročnika v predhodnem postopku javnega naročanja (ki je bil objavljen na Portalu javnih naročil pod št. objave JN002865/2021-B01) ni identičen ponudbenemu predračunu v tem postopku. Poleg tega izbrani ponudnik pravilno opozarja, da ponudniki še pred objavo javnega naročila ne morejo vedeti, katere tiskalnike (še) uporablja 171 posameznih naročnikov, katere tiskalnike so posamezni naročniki zaradi napak, poškodb, okvar ali amortizacije prenehali uporabljati ter katere

so v vmesnem času tudi kupili, prav tako ponudniki tudi ne vedo, za katere tiskalnike imajo posamezni naročniki tonerje še vedno na zalogi in jih s tem razpisom ne bodo naročali. Ker ponudniki niso mogli vnaprej predvidevati, kakšne bodo zahteve naročnika v razpisni dokumentaciji, kakšna vprašanja bodo postavljali potencialni ponudniki in kako bo na naročnik na njih odgovoril, izbrani ponudnik upravičeno opozarja, da bi moral v primeru, če bi sledil navedbam prvega vlagatelja, »kar na zalogo opravljati testiranja za tonerje, po katerih nihče ne povprašuje«. Kot pravilno opozarjata tako naročnik, kakor izbrani ponudnik (in kot je zapisala Državna revizijska komisija že v več odločitvah), vsak postopek oddaje javnega naročila predstavlja samostojno celoto, pri čemer je izključno na naročniku, da vsakokrat znova pripravi dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila, vključno s tehničnimi zahtevami. Iz odločitve Državne revizijske komisije št. 018-138/2021, na katero opozarjajo tako naročnik, kakor tudi prvi vlagatelj in izbrani ponudnik, pa izhaja, da (tudi) izvedba strokovnega dialoga ni del postopka javnega naročanja ter da posledično naročnikovo ravnanje, povezano s strokovnim dialogom, ne more biti predmet postopka pravnega varstva. Poznavanje predmeta naročila iz morebitno predhodno izvedenega strokovnega dialoga ali iz podobnih predhodnih postopkov oddaje javnih naročil, torej ne more biti osnova za zaključek, da izbrani ponudnik ni pravočasno pristopil k pridobitvi dokazil oziroma da izbrani ponudnik s pridobivanjem dokazil ni začel še preden je naročnik predmetno javno naročilo objavil na Portalu javnih naročil.

Poleg tega izbrani ponudnik pravilno opozarja, da morajo biti testna poročila v skladu z zahtevami naročnika opravljena po verziji standarda ISO 19752:2017 in ISO 19798:2017, izbrani ponudnik pa ima za vsaj nekatere svoje tonerje, kar med strankama v tem postopku niti ni sporno, testna poročila narejena po verziji ISO 19752:2004 in ISO 19798:2007, na razliko med obema različicama standarda ISO 19752 pa je Državna revizijska komisija opozorila že v odločitvi št. 018-138/2021. Izbrani ponudnik je torej dal v preteklosti že izdelati testna poročila za svoje tonerje, a jih v tem postopku, zaradi drugačnih zahtev naročnika, ne more predložiti.

Prvi vlagatelj nadalje očita naročniku, da izbrani ponudnik o možnosti izvedbe ponujenih enakovrednih tonerjev ni povprašal akreditiranih institucij. Tudi ta očitek prvega vlagatelja ni utemeljen. Naročnik je namreč v zgoraj citirani točki 6 točke II Tehničnih specifikacij primeroma navedel tri institucije za neodvisno testiranje (Lotrič Certificiranje d.o.o., Keypoint Intelligence (prej BLI) in TÜV Rheiland), poleg tega je z zgoraj citiranim odgovorom (ki je bil objavljena na Portalu javnih naročil 6. 7. 2023 ob 14:58) pojasnil, da mora biti institucija akreditirana za izvajanje zahtevanih testov, pri čemer je znova opozoril na institucije, ki jih je primeroma navedel v točki 6 točke III Tehničnih specifikacij ter tudi pojasnil, da ne zahteva, da je bil test izveden s strani ustanove, ki je akreditirana zgolj s strani Mednarodne organizacije za standardizacijo (ISO). Ker je izbrani ponudnik o možnosti izvedbe testiranja ponujenih enakovrednih tonerjev zaprosil prav dve, izmed treh s strani naročnika primeroma navedenih institucij (to je družbi Lotrič Certificiranje d.o.o., in TÜV Rheiland), je Državna revizijska komisija zavrnila tudi ta očitek prvega vlagatelja. Nenazadnje naročnik predložitve certifikatov ISO 17025, ki bi dokazovala, da sta družbi Lotrič Certificiranje d.o.o., in TÜV Rheiland akreditirani, ni zahteval, izbrani ponudnik pa ju je predložil k vlogi z dne 4. 12. 2023, s katero se je izjasnil o navedbah prvega vlagatelja.

Prvi vlagatelj še zatrjuje, da je izbrani ponudnik sam odgovoren za nastalo situacijo tudi iz razloga, ker je na instituciji hkrati naslovil zaprosilo za testiranje več 10 različnih tonerjev. Kot namreč zatrjuje, testiranje večjega števila tonerjev terja več časa v primerjavi s testiranjem npr. enega tonerja. Navedeno utemeljuje s testnimi poročili, ki jih je predložil izbrani ponudnik, in iz katerih naj bi izhajalo, da je npr. za toner HQPLMS421 preskus trajal od 18. 8. 2020 do 22. 8. 2020, torej le štiri dni.

Tudi temu očitku prvega vlagatelja Državna revizijska komisija ni mogla slediti. Naročnik namreč v razpisni dokumentaciji ni postavil nobenih navodil o tem, na koliko različnih neodvisnih institucij

bi se moral obrniti ponudnik oziroma testiranje kolikšnega števila tonerjev hkrati bi lahko opravila posamezna neodvisna institucija. Naročnik je primeroma navedel zgolj tri institucije, na dve izmed njih pa se je obrnil tudi izbrani ponudnik. Poleg tega ne drži niti navedba prvega vlagatelja o tem, da »v resnici testiranje posameznega tonerja traja lahko tudi manj kot teden dni« oziroma da »iz dokumenta »ISO19752 Lotrič HQPLMS421 56F2X00 popravljen-a«, ki ga je ponudnik Pavlin d.o.o. predložil za toner HQPLMS421, ki ga je ponudil v sklopu 10, izhaja, da je datum preskusa trajal od 18. 8. 2020 do 22. 8. 2020, torej vsega skupaj 4 dni«. Izbrani ponudnik in naročnik namreč pravilno opozarjata, da je prvi vlagatelj na desni strani tega dokumenta prekril podatek, da je bilo testno poročilo s strani družbe Lotrič Certificiranje d.o.o. dejansko odobreno šele 22. 2. 2021. Šele po tem dnevu je tako lahko izbrani ponudnik prejel certifikat, kar pomeni, da ga je prejel po šestih mesecih od zaključka testiranja (na prvi strani dokumenta je namreč viden datum preskusa, ki je trajal od 18. 8. 2020 do 22. 8. 2020, vpisan pa je tudi datum odobritve 22. 2. 2021). Izbrani ponudnik je priložil tudi testno poročilo, ki je ravno tako izdano s strani družbe Lotrič Certificiranje d.o.o. za toner HQPLMS417 in je prav tako priloženo že v ponudbi, iz katerega je razvidno, da je bilo testiranje izvedeno od 9. 7. 2020 do 17. 7. 2020, odobritev pa je bila izvedena dne 16. 1. 2021 oziroma šele po petih mesecih od opravljenega testiranja. Izbrani ponudnik je poleg tega pojasnil, da je pri testiranju in odobritvi potrebno upoštevati še čas, ki ga je porabil za pridobitev tiskalnikov in tudi čas, v katerem se je dogovarjal za izvedbo preskusa in izdajo testnih poročil. Tudi iz poročila za toner HQPCF226X, ki ga prilaga izbrani ponudnik (in na katerega je opozoril že v Pojasnilu), izhaja, da je preskus potekal od 17. 9. 2020 do 2. 10. 2020, odobritev s strani družbe Lotrič Certificiranje d.o.o. pa je bila izvedena 26. 1. 2021, torej šele po več kot štirih mesecih od izvedbe preskusa. Poleg tega izbrani ponudnik tudi pravilno opozarja, da je že v Pojasnilu navedel, da testiranje tonerjev sicer zahteva določen čas, vendar še bistveno dlje traja sama priprava na testiranje in končna izdelava poročil. Ker iz predloženih testnih poročil izhaja, da za en toner testiranje in izdaja poročil trajata od štiri do šest mesecev, je navedena dolžina očitno neodvisna od števila različnih tonerjev, za katere se izvajajo testi in testna poročila. Poleg tega je izbrani ponudnik že v Pojasnilu navedel, da testiranje tonerjev sicer zahteva določen čas, vendar še bistveno dlje traja sama priprava na testiranje in končna izdelava poročil.

Državna revizijska komisija še ugotavlja, da je izbrani ponudnik obe primeroma navedeni neodvisni instituciji (Lotrič Certificiranje d.o.o. in TÜV Rheiland) o možnosti testiranja povprašal peti dan po objavi predmetnega javnega naročila na Portalu javnih naročil (naročilo je bilo na Portalu javnih naročil objavljeno 21. 6. 2023, izbrani ponudnik je povpraševanje na instituciji naslovil 26. 6. 2023), nekatere odgovore od obeh institucij pa je prejel že naslednji dan (27. 6. 2023). Obe instituciji sta mu odgovorili, da testiranja v danem roku (do poteka roka za oddajo ponudb) ni mogoče opraviti. Družba Lotrič Certificiranje d.o.o. je dne 27. 6. 2023 pojasnila, da je za testiranje tonerjev, po katerih povprašuje prvi vlagatelj, in izdelavo testnih poročil na voljo premalo časa, ter da izvajajo samo testiranje črnih tonerjev po standardu ISO 19752 oziroma da metod za testiranje barvnih tonerjev nimajo vpeljanih. Družba TÜV Rheiland pa je 6. 7. 2023 tudi navedla, da traja predviden čas testiranja kartuš s tonerjem in kartuš s črnilom približno 6 mesecev po prejemu testnih vzorcev.

Ker je ob vsem navedenem Državna revizijska komisija ugotovila, da je izbrani ponudnik s ponudbo uspel izkazati obstoj okoliščin iz tretjega odstavka 70. člena ZJN-3 oziroma dokazati, da testnih poročil, zahtevanih v 4. in 6. točki II. točke Tehničnih specifikacij, ni mogel pridobiti do poteka roka za oddajo ponudb in da je zato v ta namen upravičeno priložil lastna testna poročila, je navedbe prvega vlagatelja, da izbrani ponudnik ni izkazal, da nima dostopa do zahtevanih poročil o preizkusih, da jih ne more pridobiti v ustreznih rokih in da ni odgovoren za nastalo situacijo, zavrnila.

Državna revizijska komisija je v nadaljevanju obravnavala še zadnji očitek prvega vlagatelja - to je očitek, ki se nanaša na embalažo, ki jo je ponudil izbrani ponudnik.

Naročnik je zahteve, ki se nanašajo na embalažo ponujenega materiala za tiskanje, navedel v točkah b) in c) točke II Tehničnih specifikacij. V točki II Tehničnih specifikacij (Splošne zahteve za ponujeno blago) je naročnik med drugim postavil naslednje zahteve:

»Dobavitelj mora dobavljati material za tiskanje, ki ga je ponudil, v skladu z zahtevo naročila, da se mora ponuditi material, ki ga dobavitelj lahko dobavlja ves čas trajanja krovne pogodbe (z morebitnimi spremembami modelov).

Originalni material za tiskanje mora biti v originalni embalaži proizvajalca.

Ponujeni material za tiskanje mora izpolnjevati naslednje zahteve:

b) Vsa embalaža za ves ponujeni material mora imeti oznako »CE«, ki sporoča, da je bil izdelek razvit in proizveden v skladu z vsemi zahtevami predpisov EU, ki se nanj nanašajo.

c) Vsa embalaža za ves ponujeni material mora imeti naslednje ekološke oznake s področja ravnanja z odpadno embalažo, in sicer kot npr.:

- mobiusova zanka,*
- trikotnik s puščicami - praviloma je sredi trikotnika napisana številka, spodaj pa je kratica, ki označuje vrsto materiala*

in

artikel mora biti pakiran v ustrezno embalažo (v statično zaprtih vrečkah), kar pomeni, da mora na embalaži (škatli) biti razvidno:

- ime proizvajalca,*
- država porekla,*
- koda artikla (serijska številka) in*
- opis produkta v slovenskem, angleškem ali nemškem jeziku, z navedbo vrste materiala za tiskanje (original, enakovreden).«*

Naročnik si je v točki 12.2.3.1 Navodil za pripravo ponudbe (Preverjanje skladnosti embalaže z zahtevami iz dokumentacije), pridržal pravico, da lahko do izdaje odločitve od ponudnikov zahteva predložitev ponujenega artikla v originalno zaprti embalaži, iz katere bo mogoče ugotoviti skladnost zgoraj citiranih zahtev iz točk b) in c) točke II Tehničnih specifikacij.

Državna revizijska komisija tudi tem navedbam prvega vlagatelja ni mogla slediti. Naročnik in izbrani ponudnik namreč pravilno opozarjata, da se zahteve iz točke II Tehničnih specifikacij nanašajo na dobavitelja oziroma na izvedbeno fazo predmetnega javnega naročila. Skladno s prakso Državne revizijske komisije pa se posamezne zahteve, ki so vezane na izvedbeno fazo javnega naročila, ne smejo prenašati v fazo pregleda in ocenjevanja ponudb, zato izločitev posamezne ponudbe iz tega razloga ni mogoča. Kljub temu, da se citirane zahteve nanašajo na dobavitelja, pa si je naročnik v obravnavanem primeru (v točki 12.2.3.1. Navodil za pripravo ponudbe - Preverjanje skladnosti embalaže z zahtevami iz dokumentacije) pridržal pravico, da lahko tudi že v fazi pregleda ponudb zahteva predložitev ponujenih artiklov v originalno zaprti embalaži, iz katere bo mogoče ugotoviti skladnost postavljenih zahtev. Vendar naročnik tekom pregleda in ocenjevanja ponudb te možnosti ni izkoristil. Poleg tega, kot pravilno opozarjata tako naročnik, kakor izbrani ponudnik, iz slik dokumenta »ISO19752 Lotrič HQPLMS42156F2X00 popravljen-a« sporna embalaža (kartonasta škatla) ni vidna iz vseh štirih strani, zato tudi sicer ni mogoče preveriti, ali vsebuje vse podatke, ki jih je naročnik zahteval v zgoraj citiranih točkah Tehničnih specifikacij.

Na podlagi navedenega Državna revizijska komisija ugotavlja, da prvi vlagatelj v izpodbijanih sklopih (v sklopih 9, 10, 11, 12, 14, 15, 18 in 19) ni uspel izkazati zatrjevanih nezakonitosti

naročnikovih ravnanj v predmetnem postopku oddaje javnega naročila. Ker Državna revizijska ni ugotovila naročnikovih kršitev v izpodbijanih sklopih, revizijskega očitka, ki se nanaša na nedopustnost ponudbe drugouvrščenega ponudnika (drugega vlagatelja) v 19. sklopu ni obravnavala, saj njegova presoja ne bi mogla vplivati niti na položaj prvega vlagatelja, prav tako pa tudi ne na (drugačno) odločitev Državne revizijske komisije. Ker prvi vlagatelj ni izkazal, da je ponudba izbranega ponudnika v izpodbijanih sklopih nedopustna, za presojo dopustnosti ponudbe drugouvrščenega ponudnika v 19. sklopu (prvi vlagatelj se je v 19. sklopu uvrstil na tretje mesto) tudi sicer nima pravnega interesa.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 2. točke izreka tega sklepa.

Državna revizijska komisija je v nadaljevanju obravnavala še zahtevek za revizijo drugega vlagatelja.

Drugi vlagatelj (ki je zahtevek za revizijo vložil zoper naročnikovo odločitev v 21. in 26. sklopu) očita naročniku, da je ponudba izbranega ponudnika nedopustna, ker ni predložil testnih poročil, ki jih je naročnik zahteval v točkah 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij (pač pa je predložil le lastna testna poročila), in ker tega ni storil niti po pozivu naročnika. Zatrjuje še, da je naročnik vlagatelja v tem delu ponovno (in zato nezakonito) pozval na dopolnitev ponudbe. Drugi vlagatelj tudi navaja, da izbrani ponudnik ni ravnal v skladu z naročnikovim pozivom tudi zato, ker razpolaga s testnima poročiloma Keypoint Intelligence (prej BLI) za vsaj en toner iz 21. sklopa in vsaj en toner iz 26. sklopa, pa ju ni predložil ter iz razloga, ker ni zaprosil za testiranje vseh artiklov iz obeh izpodbijanih sklopov. Drugi vlagatelj še navaja, da bi moral izbrani ponudnik za izdelavo testnih poročil zaprositi več institucij - tudi Keypoint Intelligence (prej BLI). Zlasti pa tudi očita naročniku, da v obravnavanem primeru ne gre za izjemo iz tretjega odstavka 70. člena ZJN-3 in da ne zadošča, da je izbrani ponudnik k iskanju dokazil pristopil šele po objavi javnega naročila. Zatrjuje še, da niso ustrezna niti lastna testna poročila izbranega ponudnika.

Državna revizijska komisija je najprej zavrnila očitek, ki se nanaša na dvakratno pozivanje naročnika k dopolnitvi ponudbe izbranega ponudnika v istem delu (v delu, ki se nanaša na zahteve iz točk 4. in 6. točke III Tehničnih specifikacij). V zvezi s tem očitkom se Državna revizijska komisija v izogib ponavljanju sklicuje na svoje predhodne ugotovitve, ki jih je v zvezi s tem navedla pri enakem očitku prvega vlagatelja.

Drugi vlagatelj v tem delu zahtevka za revizijo tudi očita naročniku, da se izbrani ponudnik ni pravilno odzval na naročnikov (prvi) poziv tudi iz razloga, ker vsaj za dva ponujena tonerja - za toner HQPFX10, ki ga je ponudil v 21. sklopu, in za toner HQPKTK310, ki ga je ponudil v 26. sklopu, razpolaga s testnima poročiloma Keypoint Intelligence (prej BLI) oziroma certifikatoma BLI - Certificate of Reliability, ki ju je pridobil meseca maja 2016, pa ju kljub naročnikovemu pozivu ni predložil, pač pa se je tudi v tem delu skliceval na Pojasnilo in lastna testna poročila.

Državna revizijska komisija tem navedbam drugega vlagatelja ni mogla slediti. Izbrani ponudnik je za tonerja HQPFX10 in HQPKTK310 v mesecu maju 2016 res pridobil testni poročili po verziji standarda ISO 19752:2004, vendar je naročnik v obravnavanem primeru (v zgoraj citirani točki 4 točke III Tehničnih specifikacij) zahteval verzijo standarda ISO 19752:2017. Naročnik v zvezi s tem tudi pravilno ugotavlja, da bi se tudi sicer lahko predmetni testni poročili izbranega ponudnika (torej tudi v primeru, če bi bili pridobljeni po zahtevani verziji standarda) lahko nanašali le na točko 4 točke III Tehničnih specifikacij in torej ne tudi na točko 6 točke III Tehničnih specifikacij.

Drugi vlagatelj v tem sklopu zahtevka za revizijo tudi zatrjuje, da se je izbrani ponudnik nepravilno odzval tudi na naročnikov (drugi) poziv, saj za devet ponujenih enakovrednih/lastnih tonerjev iz 21. sklopa in za 4 ponujene enakovredne/lastne tonerje iz 26. sklopa družb Lotrič Certificiranje

d.o.o., in TÜV Rheiland sploh ni povprašal o možnosti izvedbe testov oziroma testnih poročil, zahtevanih v točkah 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij.

Državna revizijska komisija je zavrnila tudi te navedbe drugega vlagatelja. Med drugim vlagateljem in naročnikom ni spora o tem, da izbrani ponudnik za devet artiklov (od skupaj petindvajsetih ponujenih enakovrednih artiklov) v 21. sklopu, in za štiri tonerje (od skupaj petnajstih ponujenih enakovrednih tonerjev) v 26. sklopu, družb Lotrič Certificiranje d.o.o., in TÜV Rheiland ni povprašal o možnosti izvedbe testov oziroma testnih poročil. Ker je izbrani ponudnik navedeni instituciji povprašal o možnosti testiranja šestnajstih tonerjev iz 21. sklopa in enajstih tonerjev iz 26. sklopa ter v zvezi s tem prejel negativen odgovor (obe družbi sta mu odgovorili, da takšnega testiranja ni mogoče opraviti v danem roku oziroma do poteka roka za oddajo ponudb), se Državna revizijska komisija strinja z izbranim ponudnikom in naročnikom, da bi izbrani ponudnik za še dodatnih trinajst tonerjev lahko dobil le enak odgovor. V tem primeru gre za podobne artikle in enak način testiranja, zaradi česar drugačna ugotovitev že po naravi stvari ni mogoča. Poleg tega je iz (s strani izbranega ponudnika) predloženih testnih poročil, ki jih je izdala družba Lotrič Certificiranje d.o.o., kot že izhaja iz te obrazložitve (iz obravnave očitka prvega vlagatelja, ki se nanaša na zaprosilo za testiranje več 10 različnih tonerjev), razvidno, da postopek izdelave končnega poročila o testiranju posameznega tonerja zahteva določen čas - od štiri do šest mesecev od izvedbe samega testiranja. Naveden čas pa je potreben ne glede na to, za kolikšno število testiranj je zaprosil posamezen ponudnik.

Temeljni očitek drugega vlagatelja se (kot pri prvem vlagatelju) nanaša na s strani izbranega ponudnika predložena Pojasnilo in lastna testna poročila. Očitki drugega vlagatelja so v tem delu zahtevka za revizijo podobni očitkom prvega vlagatelja. Tudi drugi vlagatelj očita naročniku, da je ponudba izbranega ponudnika, ki ponuja (tudi) enakovreden material za tiskanje, nedopustna, ker ni predložil testnih poročil, izdanih s strani neodvisnih ustanov, ki jih je naročnik zahteval v točki 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij. Zatrjuje, da ne gre za izjemo iz tretjega odstavka 70. člena ZJN-3 in da v obravnavanem primeru ne zadošča, da je izbrani ponudnik šele po objavi javnega naročila pristopil k iskanju dokazil, saj bi jih moral že imeti. Opozarja, da izbrani ponudnik redno nastopa kot ponudnik v podobnih postopkih (drugi vlagatelj se sklicuje na postopek, ki je bil dne 6. 5. 2021 objavljen na Portalu javnih naročil, pod št. objave JN002865/2021 in na postopek, ki je bil objavljen dne 9. 2. 2023, pod št. objave JN000687/2023), pri čemer že vrsto let prilaga pojasnila in lastna testna poročila. Zatrjuje, da izbrani ponudnik v vsakem postopku javnega naročanja vedno znova povprašuje institucije glede možnosti izdelave testov, vendar k temu potem nikoli ne pristopi, zato je jasno, da po njihovi izdelavi povprašuje zgolj navidezno.

Tudi v zvezi z navedenim očitkom se Državna revizijska komisija v izogib ponavljanju sklicuje na ugotovitve, ki jih je v zvezi z enakim očitkom prvega vlagatelja navedla v tej obrazložitvi. Le da je pri tem treba upoštevati, da se zahtevke za revizijo drugega vlagatelja nanaša na 21. in 26. sklop - v 21. sklopu je naročnik razpisal sto petnajst artiklov za tiskanje blagovne znamke Canon, od katerih je izbrani ponudnik ponudil petindvajset artiklov lastne blagovne znamke, v 26. sklopu pa je razpisanih enainšestdeset artiklov blagovnih znamk Kyocera in Xerox, od katerih je izbrani ponudnik ponudil petnajst artiklov lastne blagovne znamke. Ker se tudi drugi vlagatelj v zvezi z navedenimi očitki sklicuje zlasti na predhodno izvedene postopke oddaje javnih naročil s podobnimi predmeti, Državna revizijska ponovno navaja, da naročnik v vsakem postopku oddaje javnega naročila znova določi predmet in postavi tehnične zahteve, zato poznavanje predmeta iz predhodno izvedenih postopkov (da predmet v obravnavanem primeru ni popolnoma enak predmetoma iz predhodno izvedenih postopkov, pa je ugotovila tudi Državna revizijska komisija) ne more pomeniti, da bi moral v obravnavanem primeru izbrani ponudnik začeti s pridobivanjem dokazil še pred objavo predmetnega javnega naročila na Portalu javnih naročil.

Državna revizijska komisija še pripominja, da je izbrani ponudnik za material za testiranje, ki je naveden v prilogi k Pojasnilu, povprašal dve instituciji za neodvisno testiranje oziroma, kot že izhaja iz te obrazložitve v okviru obravnave zahtevka za revizijo prvega vlagatelja, prav dve izmed treh s strani naročnika primeroma navedenih institucij (to je družbi Lotrič Certificiranje d.o.o., in TÜV Rheiland). Poleg tega naročnik ni navedel, na koliko institucij se mora v zvezi z izdelavo testnih poročil obrniti ponudnik, zato Državna revizijska komisija navedbi drugega vlagatelja, da bi moral izbrani ponudnik o možnosti testiranja povprašati več institucij, ni mogla slediti.

Zadnji sklop očitkov drugega vlagatelja se nanaša na s strani izbranega ponudnika predložena lastna testna poročila. Drugi vlagatelj v tem delu zahtevka za revizijo očita naročniku, da lastna testna poročila izbranega ponudnika niso ustrezna, ker izbrani ponudnik nima lastnega laboratorija, akreditiranega po standardu ISO/IEC 17025, ker testiranje tonerja HQPCEXV18, ki ga je izbrani ponudnik ponudil v sklopu 21, ni bilo izvedeno na tiskalnikih, ki jih je navedel izbrani ponudnik, ampak na drugih napravah, ker deset tonerjev iz sklopa 21 ni bilo testirano na Canonovih tiskalnikih temveč na HP tiskalnikih in iz razloga, ker lastna testna poročila, ki so predložena v 21. in 26. sklopu, ne vsebujejo ustreznega slikovnega prikaza testiranja.

Drugi vlagatelj najprej zatrjuje, da imajo proizvajalci tiskalne opreme in originalnih potrošnih materialov za izvajanje testiranj in izdajo poročil svoje laboratorije, ki so akreditirani po standardu ISO/IEC 17025 - Splošne zahteve za usposobljenost preskuševalnih in kalibracijskih laboratorijev. Standard ISO/IEC 17025 omogoča laboratorijem, da dokažejo, da delujejo kompetentno in ustvarjajo veljavne rezultate, izbrani ponudnik, kot proizvajalec, pa nima laboratorija, ki bi bil akreditiran za izvajanje testiranj in izdajo poročil po standardu ISO/IEC ali po katerem koli drugem enakovrednem standardu za usposobljenost preskuševalnih in kalibracijskih laboratorijev. Drugi vlagatelj zatrjuje, da so iz navedenega razloga vsa lastna testna poročila izbranega ponudnika v obeh izpodbijanih sklopih neustrezna.

Naveden očitek drugega vlagatelja ni utemeljen. Naročnik namreč v razpisni dokumentaciji oziroma v zgoraj citiranih točkah 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij ni zahteval, da morajo biti izvajalci testov akreditirani po standardu ISO/IEC 17025. V zvezi s predmetnim očitkom je bilo na Portalu javnih naročil dne 6. 7. 2023 ob 14:58 uri objavljeno tudi zgoraj citirano vprašanje in naročnikov odgovor (Državna revizijska komisija ga je povzela pri obravnavi zahtevka za revizijo prvega vlagatelja), s katerim je naročnik pojasnil, da v konkretnem primeru zadoščajo že primeroma navedene institucije ter da ne zahteva, da je bil test narejen s strani ustanove, ki je akreditirana zgolj s strani Mednarodne organizacije za standardizacijo (ISO). Vse navedene zahteve pa se, kot pravilno opozarja naročnik, tudi sicer nanašajo na neodvisne institucije. Naročnik namreč v dokumentaciji ni določil niti dokazil niti načina pridobitve dokazil za primere uveljavljanja izjeme iz tretjega odstavka 70. člena ZJN-3. Dokazila v takšnem primeru predpisuje ZJN-3, ki v tretjem odstavku 70. člena določa, da mora naročnik sprejeti druga ustrezna dokazila, ki niso navedena v prvem odstavku tega člena, na primer tehnično dokumentacijo proizvajalca, izbrani ponudnik pa je v ta namen predložil lastna testna poročila.

Iz enakih razlogov Državna revizijska komisija tudi ni sledila očitku, ki se nanaša na manjkajoči slikovni prikaz lastnih testnih poročil izbranega ponudnika. Ne glede na to se Državna revizijska komisija tudi sicer ne strinja z drugim vlagateljem, da bi morala lastna testna poročila izbranega ponudnika vsebovati ustrezen slikovni prikaz. Naročnik takšnih zahtev v razpisni dokumentaciji ni postavil. Samo vsebino testov je naročnik določil v zgoraj citirani točki 6 točke III Tehničnih specifikacij - iz testov morata biti razvidni dve karakteristiki: kakovost slike IQ (zahteva se enaka kakovost slike od prve do zadnje izpisane strani) in obstojnost tiska/slike. Da v zvezi z vsebino testov zahteva vsaj navedeni karakteristiki (in da v tem delu ne zahteva ustreznosti s standardom), pa je naročnik ponovno navedel v odgovoru, ki je bil na Portalu javnih naročil objavljen 4. 7. 2023 ob 17:07.

Državna revizijska komisija pa je sledila očitku drugega vlagatelja, ki se nanaša na testiranje tonerja HQPCEXV18, ki ga je izbrani ponudnik ponudil v sklopu 21.

Kot pravilno opozarja drugi vlagatelj, iz dokumenta »Poročanje o izkoristku kartuš po ISO/IEC 1975:2017 za HQPCEXV18, nov kompatibilni toner« (druga stran), ki ga je predložil izbrani ponudnik, izhaja, da je bilo testiranje kartuš (model kartuše: HQPCEXV18, Canon C-EXV18): HQPCEXV18-11, HQPCEXV18-12, HQPCEXV18-13, HQPCEXV18-21, HQPCEXV18-22, HQPCEXV18-23, HQPCEXV18-31, HQPCEXV18-32 in HQPCEXV18-33 narejeno na (Tip tiskalnika, serijska številka in gonilnik): Canon IR1018j (21)THS07470 (V15.00), Canon IR1022if (21)TJW32185 (V15.00) in Canon IR1022if (21)TJW03037 (V15.00). Iz podatkov, ki izhajajo iz istega dokumenta, pa je tudi razvidno, da se je testiranje izvedlo na drugih treh tiskalnikih, in sicer prve tri kartuše na tiskalniku KSC15107, druge tri kartuše na tiskalniku KRB37821 in zadnje tri kartuše na tiskalniku MXE06517. Drugi vlagatelj zato meni, da naveden dokument ne more predstavljati ustreznega dokazila po tretjem odstavku 70. člena ZJN-2, saj takšno lastno testno poročilo ni verodostojno in ne prikazuje verodostojnosti testiranja.

Državna revizijska komisija je že večkrat pojasnila (gl. npr. odločitve št. 018-9/2017, 018-110/2018, 018-059/2021, 018-113/2022, 018-127/2022, 018-069/2023), da je zahtevek za revizijo namenjen zatrjevanju kršitev, ki naj bi jih v postopku oddaje javnega naročila domnevno storil naročnik, v ta namen pa ZPVPJN od vlagatelja zahteva aktivno vlogo pri navajanju dejstev ter predlaganju dokazov. Zahteve v zvezi z zatrjevanjem kršitev in dejstev ter v zvezi z dokazovanjem le-teh pa je treba poiskati v ZPP, katerega določbe se na podlagi 13. člena ZPVPJN uporabljajo v predrevizijskem, revizijskem in pritožbenem postopku glede vprašanj, ki jih ZPVPJN ne ureja. ZPP tako v 7. členu ureja razpravno načelo, ki od strank zahteva, da navedejo vsa dejstva, na katera opirajo svoje zahtevke, in predlagajo dokaze, s katerimi se ta dejstva dokazujejo. Dolžnost navesti dejstva in predlagati dokaze, na katere opirajo svoje zahtevke ali s katerimi izpodbijajo navedbe ter dokaze nasprotnika, je strankam naložena tudi v 212. členu ZPP. Iz navedenih določb ZPP izhaja t. i. trditveno - dokazno breme, ki pomeni dolžnost tožnika, da jasno, določno in konkretno navede dejstva, na katera opira tožbeni zahtevek (trditveno breme), in zanje predlaga dokaze, ki naj resničnost zatrjevanih dejstev potrdijo (dokazno breme).

Ob upoštevanju predstavljenih zakonskih določb, je torej trditveno-dokazno breme najprej na vlagatelju, na naročnika pa se prenese (še)le, ko in če vlagatelj v zahtevku za revizijo navede in dokaže dejstva, ki kažejo na nezakonitost naročnikovega ravnanja. Kot izhaja iz zahtevka za revizijo, je drugi vlagatelj jasno, konkretno - z navedbo konkretnih dejstev zatrjeval, da sta v ponudbi izbranega ponudnika, točneje v dokumentu »Poročanje o izkoristku kartuš po ISO/IEC 1975:2017 za HQPCEXV18, nov kompatibilni toner« navedena dva različna podatka, ki se nanašata na testiranje devetih kartuš oziroma da iz prve tabele (Tip tiskalnika, serijska številka in gonilnik) izhaja, da so bile kartuše testirane na treh Canonovih tiskalnikih (Canon IR1018j (21)THS07470, Canon IR1022if (21)TJW32185 in Canon IR1022if (21)TJW03037), iz druge tabele (Podatki o testiranju kartuš) pa izhajajo tri druge naprave (KSC15107, KRB37821 in MXE06517). Skratka, po navedbah drugega vlagatelja takšni različni in neverodostojni podatki iz ponudbe izbranega ponudnika (iz predloženega lastnega testnega poročila) ne morejo predstavljati ustreznega dokazila po tretjem odstavku 70. člena ZJN-3 oziroma ne izkazujejo, da ponujeno blago izpolnjuje zahteve iz točk 4 in 6 točke III Tehničnih specifikacij. Drugi vlagatelj je v dokaz svojih trditvev predlagal tudi vpogled v ponudbo izbranega ponudnika. Z vsem navedenim je vlagatelj po oceni Državne revizijske komisije trditveno - dokazno breme v celoti izpolnil.

Za razliko od navedb drugega vlagatelja, so naročnikove navedbe v tem delu neprepričljive in pavšalne. Kot ugotavlja Državna revizijska komisija, naročnik ni v ničemer raziskal navedenih

očitkov oziroma razhajanj med podatki o tiskalnikih, niti se v zvezi s tem ni opredelil do trditve izbranega ponudnika, da gre pri spornih oznakah tiskalnikov iz tabele Podatki o testiranju kartuš za oznake ohišja tiskalnikov in ne za njihove serijske številke. Na tem mestu je treba poudariti, da je naročnik v tehničnih zahtevah med drugim določil, da mora biti testiranje izvedeno na določenih modelih tiskalnikov, ne pa na poljubnih tiskalnikih, kar pomeni, da mora biti podatek o tem, na katerih tiskalnikih je bilo izvedeno testiranje, jasen, da lahko naročnik takšno dokazilo sprejme v smislu tretjega odstavka 70. člena ZJN-3. Čeprav se, kot je preverila Državna revizijska komisija, podatki o serijskih številkah iz obeh tabel v drugih lastnih testnih poročilih izbranega ponudnika (torej v poročilih, ki se nanašajo na druge artikle) ujemajo, pa je naročnik v tem delu zahtevka za revizijo zgolj pavšalno navedel, da v poročila izbranega ponudnika v zvezi s tem ni imel dvoma. Poleg tega je le pavšalno pojasnil, da so v prvi tabeli spornega lastnega testnega poročila (Tip tiskalnika, serijska številka in gonilnik) jasno navedeni trije različni tiskalniki, te tiskalnice pa je mogoče najti tudi na spletu, kar pomeni, da na trgu obstajajo, medtem ko oznak iz tabele (Podatki o testiranju kartuš) ni mogoče najti na spletu.

Drugi vlagatelj pa ni zmožal trditveno - dokaznega bremena v zvezi z (zadnjim) očitkom, ki se nanaša na nekompatibilnost HP in Canon tiskalnikov. Drugi vlagatelj je v zvezi s tem predložil »zunanji mail« v hrvaškem jeziku, iz katerega pa ni mogoče ugotoviti, kdo ga je poslal (ime in priimek sta zakrita tako v glavi, kakor pri podpisu). Iz navedenega dokumenta je razvidno le, da je bil posredovan iz elektronskega naslova @hp.com in da naj bi ga podpisal »Supplies Business Manager Adriatic CE«. Prav tako iz navedenega dokumenta ni razvidno, ali se nanašajo na (t)iste originalne tonerje Canon, na katere se nanaša zaprosilo, poleg tega s pojasnilom ni bilo odgovorjeno na vsa zastavljena vprašanja. Vodja programa Birotehnika in storitve drugega vlagatelja (kdo je ta oseba iz dokumenta prav tako ne izhaja, ker so ti podatki prekriti) je namreč zaprosil(a) za potrditev, da originalni Canon tonerji ne delujejo na HP tiskalnikih (v dokumentu je navedeno pet originalnih tonerjev in preko šestdeset različnih Canonovih tiskalnikov), da so namenjeni samo za uporabo v Canon tiskalnih napravah in da niso uporabni za delovanje v tiskalnikih blagovne znamke HP iz razloga, ker so posebej izdelani samo za Canon tiskalne naprave in fizično ne gredo v HP tiskalne naprave. Zlasti pa drugi vlagatelj tudi napačno navaja, da je naročnik v točki III Tehničnih specifikacij zahteval, da mora biti testiranje izvedeno na tiskalnikih originalnega tonerja, saj naročnik v Tehničnih specifikacijah (niti nikjer drugje v razpisni dokumentaciji) takšnih zahtev ni postavil.

Ob vsem navedenem oziroma iz razloga, ker se naročnik v zvezi z očitkom, ki se nanaša na testiranje devetih kartuš iz 21. sklopa, ni opredelil do trditve drugega vlagatelja, s čimer naročnik (za razliko od drugega vlagatelja) ni zmožal trditveno - dokaznega bremena, je Državna revizijska komisija na podlagi druge alineje prvega odstavka 39. člena ZPVPJN zahtevku za revizijo v tem delu ugodila in razveljavila naročnikovo odločitev, ki se nanaša na 21. sklop. V preostalem delu (v delu, ki se nanaša na 26. sklop) je Državna revizijska komisija zahtevke za revizijo zavrnila.

Državna revizijska komisija z namenom pravilne izvedbe postopka v razveljavljenem delu naročnika na podlagi tretjega odstavka 39. člena ZPVPJN napotuje, da v nadaljevanju postopka oddaje predmetnega javnega naročila sprejme eno od odločitev, ki jih predvideva ZJN-3, pri tem pa upošteva ugotovitve Državne revizijske komisije, kot izhajajo iz tega sklepa. Če se bo naročnik odločil za ponovno presojo ponudbe izbranega ponudnika v 21. sklopu, mora ugotoviti, na katerih tiskalnikih je bilo dejansko opravljeno testiranje devetih kartuš (model kartuše: HQPCEXV18, Canon C-EXV18: HQPCEXV18-11, HQPCEXV18-12, HQPCEXV18-13, HQPCEXV18-21, HQPCEXV18-22, HQPCEXV18-23, HQPCEXV18-31, HQPCEXV18-32 in HQPCEXV18-33) oziroma razjasniti različne podatke, ki v zvezi s tiskalniki izhajajo iz dokumenta »Poročanje o izkoristku kartuš po ISO/IEC 1975:2017 za HQPCEXV18, nov kompatibilni toner«, ki ga je v ponudbi predložil izbrani ponudnik.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 3. točke izreka tega sklepa.

Prvi vlagatelj uveljavlja tudi povrnitev stroškov, nastalih v postopku pravnega varstva. Prvi vlagatelj z zahtevkom za revizijo ni uspel, povrnitev stroškov pa je odvisna od utemeljenosti zahtevka za revizijo, zato je Državna revizijska komisija, upoštevajoč tretji odstavek 70. člena ZPVPJN, zavrnila vlagateljevo zahtevo za povrnitev stroškov pravnega varstva.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 4. točke izreka tega sklepa

Drugi vlagatelj je v zahtevku za revizijo in v vlogi, s katero se je opredelil do navedb naročnika, zahteval povrnitev stroškov, nastalih v postopku pravnega varstva. Če je zahtevek za revizijo utemeljen, mora naročnik iz lastnih sredstev vlagatelju povrniti potrebne stroške, nastale v predrevizijskem in revizijskem postopku, vključno s takso (tretji odstavek 70. člena ZPVPJN).

Drugi vlagatelj je v obravnavanem primeru priglasil naslednje stroške: takso v višini 6.032,70 EUR, za sestavo zahtevka za revizijo 9000 točk, za sestavo vloge, s katero se je opredelil do naročnikovih navedb 9000 točk ter izdatke v pavšalnem znesku po tretjem odstavku 11. člena Odvetniške tarife. Zahteval je tudi povrnitev 22 % DDV.

Če je zahtevek za revizijo utemeljen, mora naročnik iz lastnih sredstev vlagatelju povrniti potrebne stroške, nastale v predrevizijskem in revizijskem postopku, vključno s takso (tretji odstavek 70. člena ZPVPJN). Državna revizijska komisija je drugemu vlagatelju (skladno z Odvetniško tarifo - Uradni list 2/15 s spremembami; v nadaljevanju: OT) kot potrebne v sklopu 21, v katerem je bilo zahtevku za revizijo ugodeno, priznala naslednje stroške: strošek plačane takse za sklop 21 v višini 3.036,08 EUR, strošek odvetniške storitve za sestavo zahtevka za revizijo v višini 1.400 točk (prva točka tar. št. 44 OT), kar ob upoštevanju vrednosti točke (tj. 0,60 EUR) in 22% DDV znaša 1.024,80 EUR, in izdatke v pavšalnem znesku po tretjem odstavku 11. člena OT (in sicer 2 % od skupne vrednosti storitve do 1.000 točk in 1 % od presežka nad 1.000 točk) v višini 24 točk, kar ob upoštevanju vrednosti točke (tj. 0,60 EUR) in 22 % DDV znaša 17,57 EUR. Skupaj mora naročnik drugemu vlagatelju povrniti stroške v višini 4.078,45 EUR.

Državna revizijska komisija drugemu vlagatelju ni priznala priglašeni stroškov za sestavo vloge, s katero se je opredelil do navedb naročnika v odločitvi o zahtevku za revizijo, saj ti v konkretnem primeru niso bili potrebni (peti odstavek 70. člena ZPVPJN v povezavi z osmim odstavkom istega člena, pa tudi drugi odstavek 2. člena OT). Navedbe v vlogi drugega vlagatelja (z dne 17. 8. 2023) namreč niso pripomogle ne k hitrejši ne k enostavnejši rešitvi zadeve. Državna revizijska komisija drugemu vlagatelju tudi ni priznala stroškov, ki se nanašajo na vložitev zahtevka za revizijo v sklopu 26, saj je v tem delu zahtevek za revizijo zavrnila kot neutemeljen.

Naročnik mora vlagatelju znesek v višini 4.078,45 EUR, v skladu z drugim in tretjim odstavkom 313. ZPP v povezavi s prvim odstavkom 13. člena ZPVPJN, povrniti v roku 15 dni od vročitve tega sklepa, v primeru zamude skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od prvega dne po poteku roka za izpolnitev obveznosti do plačila. Državna revizijska komisija drugemu vlagatelju tudi ni priznala stroškov, ki se nanašajo na vložitev zahtevka za revizijo v sklopu 26, saj je v tem delu zahtevek za revizijo zavrnila kot neutemeljen.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 5. točke izreka tega sklepa.

Povrnitev stroškov postopka pravnega varstva je v vlogah z dne 4. 12. 2023, s katerima se je izjasnil o zahtevkih za revizijo prvega in drugega vlagatelja, zahteval tudi izbrani ponudnik.

Državna revizijska komisija je zahtevi izbranega ponudnika za povračilo stroškov zavrnila, saj je

ocenila, da v konkretnem primeru prispevek izbranega ponudnika k rešitvi zadeve ni bil bistven in ni pripomogel ne k hitrejši ne k enostavnejši rešitvi zadeve ter da posledično priglašeni stroški izbranega ponudnika niso bili potrebni (tretji in osmi odstavek 70. člena ZPVPJN).

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 6. točke izreka tega sklepa.

Naročnik je v odločitvah o zahtevkih za revizijo obeh vlagateljev odločil, da mu morata prvi in drugi vlagatelj povrniti stroške postopka (vsak) v višini 311,76 EUR, ki so mu nastali zaradi odločanja o zahtevku za revizijo. Naročnik je navedel, da je pri pripravi obeh sklepov sodeloval en uslužbenec, katerega stroški izhajajo iz naslednje opredelitve: strošek plače javnega uslužbenca na delovnem mestu podsekretar na mesečnem nivoju znaša 2.389,72 EUR, kar pomeni, da (ob upoštevanju 184 urne delovne obveznosti) vrednost ene ure znaša 12,99 EUR. Ker je bilo za pripravo odločitve pri obeh vlagateljih porabljenih po 24 ur, znaša strošek 311,76 EUR za vsakega izmed obeh vlagateljev. Ker je odločitev o stroških postopka odvisna od končne odločitve o zahtevku za revizijo, je Državna revizijska komisija odločila tudi o naročnikovi zahtevi za povrnitev stroškov.

Naročnikovo stroškovno zahtevo je potrebno zavrniti že zato, ker naročnik v predrevizijskem postopku na podlagi določb ZPVPJN sprejema odločitve v vlogi organa odločanja oziroma pravnega varstva (1. alineja 2. člena ZPVPJN v povezavi z 28. členom ZPVPJN), ne pa v vlogi stranke predrevizijskega postopka (prvi odstavek 3. člena ZPVPJN), zato do povrnitve priglašeni stroškov ni upravičen.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 7. točke izreka tega sklepa.

Pravni pouk:

Zoper odločitev o zahtevku za revizijo je dovoljen upravni spor. Tožba se vložijo neposredno pisno pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, ali pa se mu pošlje po pošti. Rok za vložitev tožbe je 30 dni od vročitve odločitve Državne revizijske komisije.

predsednik senata:
Andraž Žvan, univ. dipl. prav.,
član Državne revizijske komisije

Vročiti:

- prvi vlagatelj,
- drugi vlagatelj - po pooblaščenju,
- izbrani ponudnik - po pooblaščenju
- naročnik,
- RS MJU.

Vložiti:

- v spis zadeve.

